

Interview

Helle Rasmussen, vicedirektør i Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, om behovet for at arbejde strategisk med evidens og effektevalueringer.

S. 10-11

Bliv en bedre evidensbruger

Lær hvilke kvalitetskrav, du bør sætte til effektevalueringer.

S. 16-17

PROGRAM 28.09-30.09 2016

WORKSHOP OM RESTGRUPPEN AF UNGE

TRYGFONDENS BØRNEFORSKNINGSCENTER

RESTGRUPPEN AF UNGE

Hvad virker?

Hvem deltager?

Se deltagerliste s. 23

Hvem præsenterer?

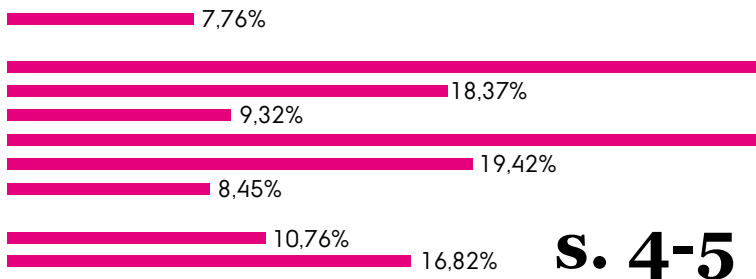
Se biografier af speakers s. 18-22

Hvad skal vi lave?

Se programmet s. 24

SCHOOL OF BUSINESS AND SOCIAL SCIENCES
AARHUS UNIVERSITET

s. 4-5**Restgruppen af unge**

Bliv klogere på restgruppen af unge. Hvem er de? Hvad kendetegner dem? Hvor er de bosiddende?

s. 8-9**Stereotyper og komfortzoner**

Traditionelle forestillinger brydes ned i Heather Strangs portræt af vidensproduktionen mellem forskere og praktikere, når den er bedst.

s. 14-15**Mentorer til unge kontanthjælpsmodtagere**

Mentorordning viser positive effekter for piger og udsatte unge, og der kan være væsentlige besparelser at hente i form af reducerede udgifter til uddannelseshjælp.

s. 6-7**Brobygningsforløb får flere i uddannelse**

En tro på egne evner, en meningsfuld plan for fremtiden og et øget netværk er tre afgørende elementer i et brobygningsforløb, som hjælper unge ledige tilbage i uddannelse og får flere unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse.

s. 12-13**Kom godt i gang med effektevalueringer**

Skal man i gang med at designe en effektevaluering, er der 6 spørgsmål, man med fordel kan stille sig selv. Læs om hvordan du kan designe en evaluering.

s. 23**Om Trygfondens Børneforskningscenter**

Læs mere om centeret her.

Avisen er udarbejdet af

TrygFondens Børneforskningscenter, Aarhus Universitet

Produceret af

Jeanette Bach
Kamilla Trille Gumedé
Marlene Nielsen
Mathias Bukh Vestergaard
Mette Kjærgaard
Søren Nielsen

Illustrationer

Dan R. Knudsen

Layout

Astrid Friis Reitzel

Foto

Martin Gravgaard
Søren Kjeldgaard
Scanpix

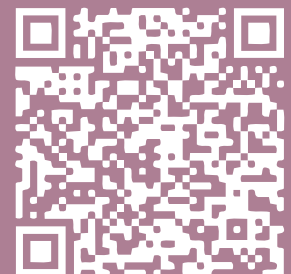
TrygFondens Børneforskningscenter

Fuglesangs allé 4
8210 Aarhus V.

www.childresearch.au.dk

VIL DU VIDE MERE?

Scan koden!
På hjemmesiden finder du
biografier, deltagerliste,
præsentationer med mere.

SCHOOL OF BUSINESS AND SOCIAL SCIENCES
AARHUS UNIVERSITET

TRYGFONDENS
BØRNEFORSKNINGSCENTER

Foto: ©TrygFondens Børneforskningscenter, fotograf: Martin Gravgaard Fotografi

Fra os

Velkommen til workshoppen om restgruppen af unge og en ny måde at producere viden på.

Unge i alderen 14-30 år, som hverken er i uddannelse eller arbejde, er et stigende problem både i Danmark og i resten af Europa. Men der findes ikke megen solid forskning i, hvad der virker i forhold til at bringe denne gruppe af unge videre i uddannelse og/eller beskæftigelse, og gruppen risikerer at tilbringe store dele af deres liv på overførselsindkomster. Derfor er det vigtigt at undersøge, hvordan forskellige typer unge-indsatser effektivt kan forebygge og afhjælpe, at unge ender i denne restgruppe.

De offentlige ressourcer bliver stadig knappere, og både forskere og praktikere afkræves i stigende grad solid forskningsbaseret viden om hvilke indsatser, der sikrer bedst udbytte af de begrænsede midler. Udvikling af gode indsatser, såvel som troværdige effektevalueringer af disse, forudsætter et godt samarbejde mellem praktikere med specialiseret erfaring fra det daglige arbejde med unge-indsatser – og forskere med viden om evalueringsdesign.

Læs mere om effektevalueringer, s. 12-13

Uanset om det er i forberedelserne til en reform, i implementeringen eller i driften, så efterspørges der især fra politisk side viden om, hvilke indsatser, der virker. I Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) startede omstillin-

gen til en mere evidensbaseret tilgang for godt ti år siden. STAR har lagt stor energi og mange ressourcer i at etablere en videns- og evalueringskultur, og ressourcerne er givet godt ud, for i dag får de langt mere ud af deres indsatser, end det var tilfældet tidligere.

Læs interview med Helle Rasmussen, vicedirektør i Styrelsen for Arbejdsmarked & Rekruttering, om behovet for at arbejde strategisk med evidens og effektevalueringer, s. 10

Der ligger et stærkt fælles formål for praktikere og forskere i at komme godt i gang med at afprøve grundigt designede indsatser, som baserer sig både på praktisk erfaring om, hvad der virker og på den nyeste forskningsbaserede viden. Afprøvning bør kobles med solide effektevalueringer på en pragmatisk måde, så der opnås solid viden om effekten af de indsatser, der anvendes samt viden om, hvem indsatserne virker for, og hvorfor de virker. Forskere er i dag blevet bedre til at udvikle evalueringsdesign, som tilpasser sig den virkelighed, organisationerne står overfor. Det er dog fortsat en hjørnesten i det videre arbejde med at skabe flere solidt baserede indsatser og effektevalueringer, at evalueringsdesignet foregår i et tæt samspil mellem forskerne og de praktikere, som har det daglige ansvar for indsatserne. Det er en

ny måde at lave forskning på for forskere – men også en ny måde for praktikere at tænke indsatsudvikling og evaluering på.

Læs om de britiske erfaringer med samproduktion af effektevalueringer, s. 8-9

På workshoppen drøfter vi, hvordan forskere og praktikere sammen kan generere troværdig viden af høj forskningsmæssig kvalitet om effekterne af nøje udvalgte indsatser, som kan forebygge, at unge ender i restgruppen og/eller være med til at sikre, at unge i restgruppen kan finde en vej ud derfra. På workshoppen vil en række internationale og danske forskere og eksperter fortælle om deres erfaringer med indsatser af varierende intensitet og betydningen af evalueringer. Præsentationerne vil ikke kun have fokus på resultaterne, men også på processen fra den igangsættende idé, til design og gennemførelse af evalueringen. Ligeledes har vi en forventning om, at workshoppen vil skabe grobund for netværksdannelse mellem kommuner, fagfolk og forskere, som på sigt vil gøre det muligt at teste lovende indsatser i en større skala. Idéer, som udvikles på workshoppen og som vurderes at have potentiale, vil have mulighed for at blive understøttet af forskningsfaciliteterne på TrygFondens Børneforskningscenter.

TrygFondens Børneforskningscenter arbejder med at forbedre børn og unges trivsel og læring i Danmark. Ved brug af videnskabelige effektmålinger afprøver vi, om en indsats virker i praksis, og vi samarbejder med kommuner, ministerier og frivillige organisationer med henblik på at fundere deres sociale-, skole- og kriminalpræventive indsatser i mere robust viden, så ny viden kan blive brugt i praksis og komme børn og unge til gavn. Workshoppen er organiseret af TrygFondens Børneforskningscenter i samarbejde med Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling og Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.

Læs om TrygFondens Børneforskningscenter, s. 23

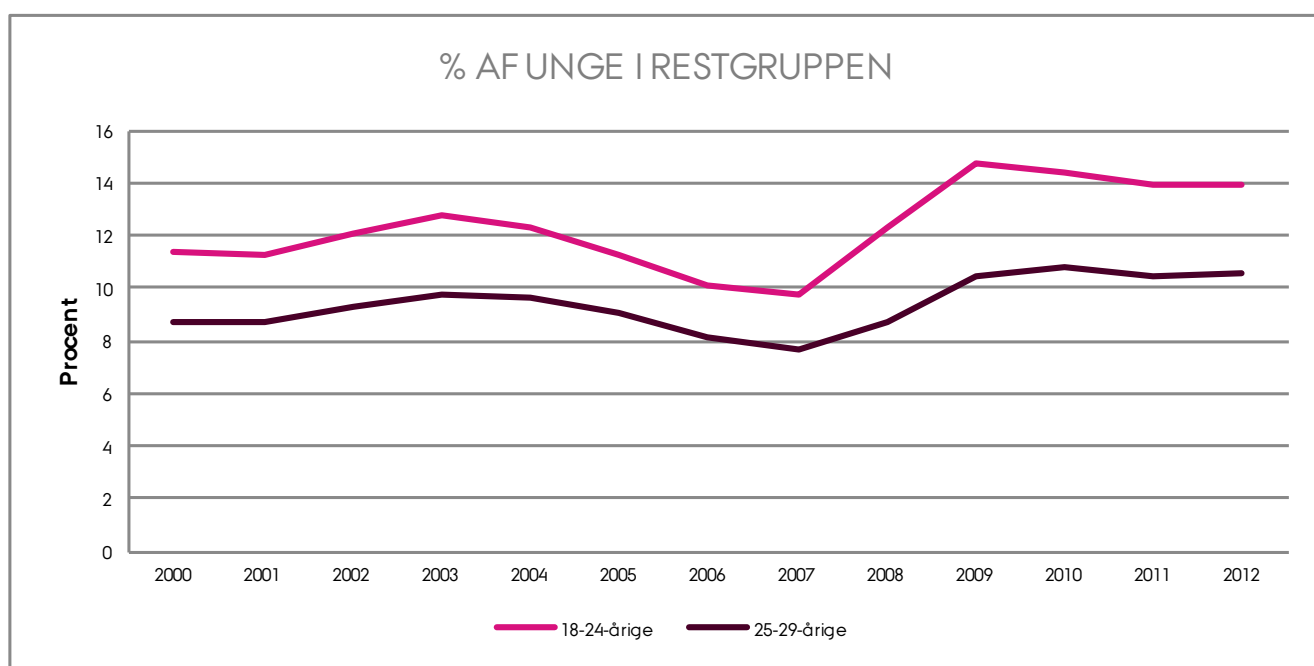
Effektevalueringer er langt fra den eneste måde at evaluere og udvikle praksis på. Ikke desto mindre er effektevalueringer den mest troværdige metode, hvis der ønskes viden om, hvorvidt en indsats har en effekt. Der foretages mange evalueringer i Danmark, men vi halter bagud med robuste effektevalueringer. Den kendsgerning arbejder vi for at ændre, og vi glæder os til at påbegynde et samarbejde.

Med venlig hilsen
Michael Rosholm

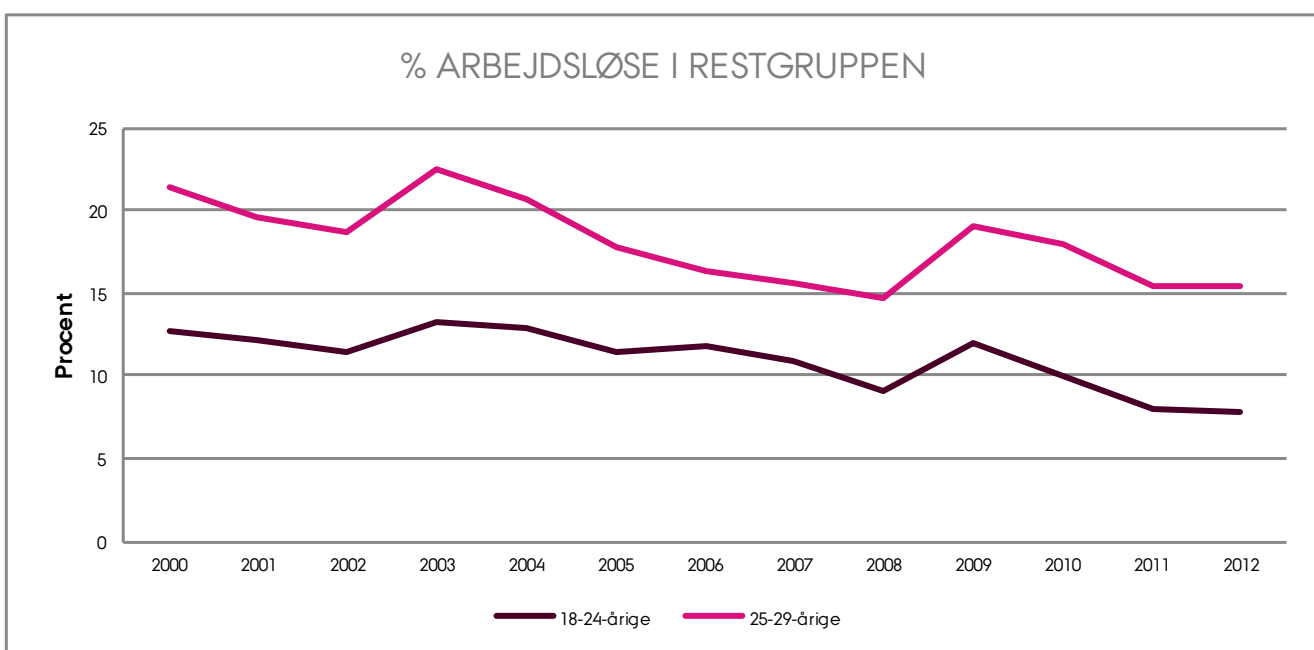
RESTGRUPPEN AF UNGE: HVEM, HVAD, HVOR?

RESTGRUPPEN, defineret som unge i alderen 18-29 år, der ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse, og hverken er i uddannelse eller beskæftigelse, udgør en sårbar gruppe. De har endnu ikke opbygget de kompetencer, som er nødvendige for at etablere et selvstændigt voksenliv og er heller ikke i gang med at tilegne sig erhvervsgivende kompetencer.

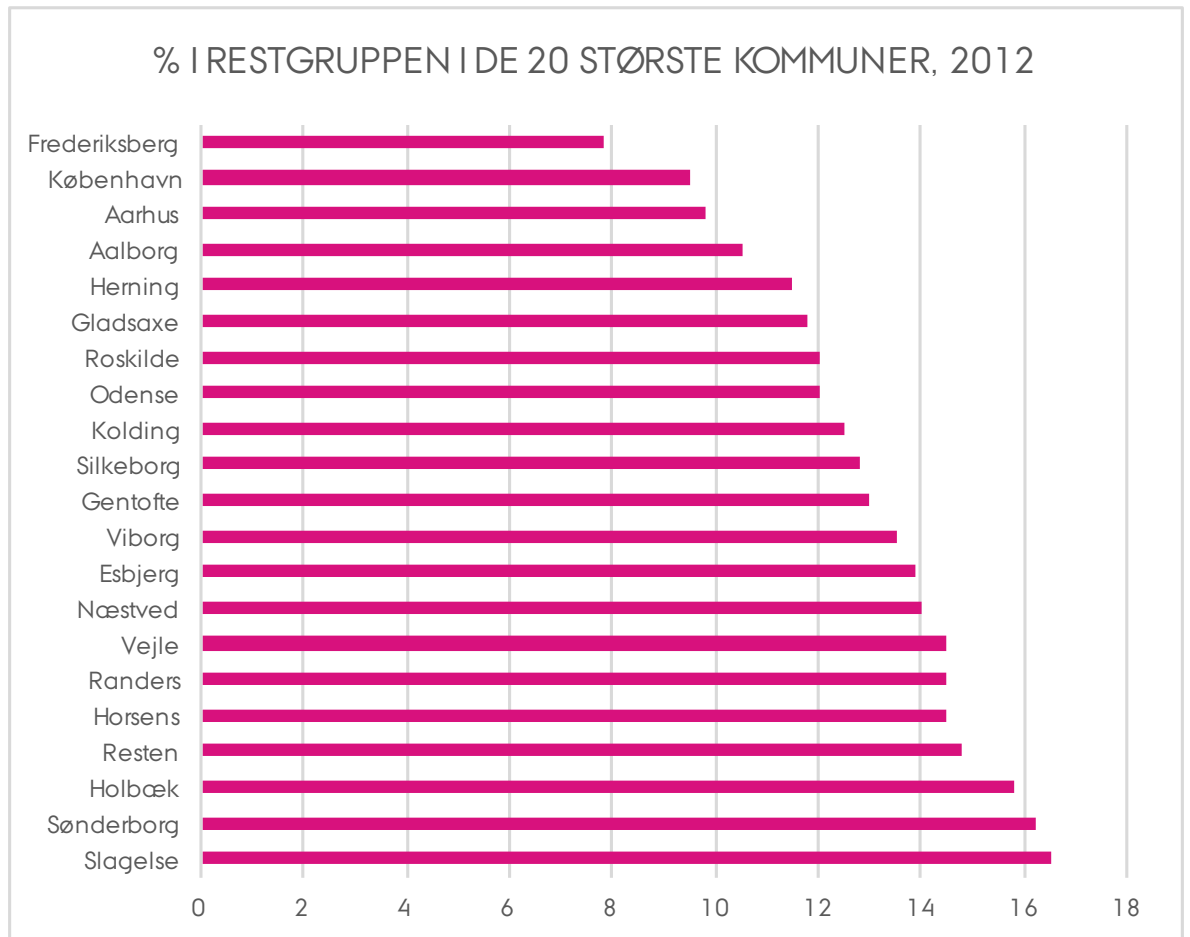
Flere unge befinder sig i restgruppen i dag end for 10 år siden. Især i perioden efter 2007 steg andelen af unge i restgruppen markant, fomentlig primært som følge af finanskrisen og den efterfølgende økonomiske krise. Unge over 25 år har en lavere andel i restgruppen end unge mellem 18 og 24 år.

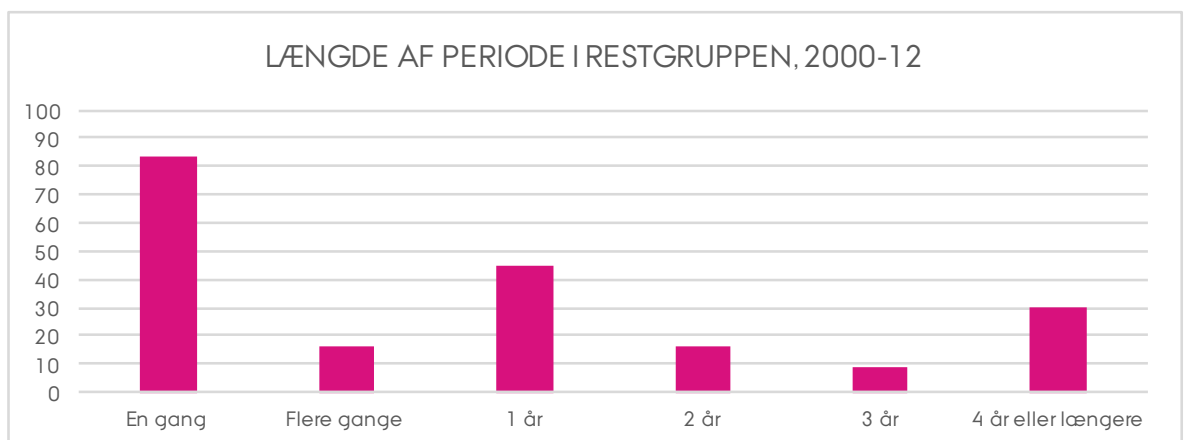
Få unge i restgruppen er arbejdsløse og langt størstedelen af de unge i restgruppen er ikke job- eller uddannelsesparate - og står derfor udenfor arbejdsmarkedet. Kun 8% af 18-24 årige i restgruppen og 15% af 25-29 årige er arbejdsløse. At færre og færre unge i restgruppen er arbejdsløse hænger formentlig sammen med ændringer i reglerne for, hvornår man klassificeres som arbejdsmarkeds- eller uddannelsesparat.

Andelen i restgruppen varierer på tværs af de 20 største kommuner. Fra under 8% i Frederiksberg til mere end 16% i Slagelse og Sønderborg. I byerne er færre unge i restgruppen med 8% af unge i 25-29 års alderen og 13% for de 18-24 årige. Udenfor byerne er andelen af 18-24 årige i restgruppen helt oppe på 19%, mens 14% af de unge i 25-29 års alderen udenfor byerne falder i restgruppen.

De fleste unge er kun i restgruppen en enkelt gang i løbet af en 12 årig periode. For 48% af de unge varer tiden i restgruppen højst ét år (fx et sabbatår), men hele 30% af de unge i restgruppen kommer ikke videre før efter 4 år eller senere. Disse unge går således glip af muligheder for at opkvalificere og udvikle sig og få en god overgang til et godt og trygt voksenliv, som ungdomsårene ellers bør repræsentere. Nogle unge tilbringer alle 12 år i restgruppen.

Ikke-etniske danske unge er overrepræsenterede i restgruppen, lige som unge, der har en kriminalitetsdom bag sig for trafik- eller berigelsesovertrædelser, er det. Restgruppen kommer også i højere grad fra hjem med forældre med kortere uddannelser, og hvor forældrene enten er skilt, eller den unge af andre grunde ikke bor sammen med begge forældre som 17-årig. Desuden har flere af de unge dårlige karakterer i dansk og matematik med i bagagen fra folkeskolen. Et højt sygefravær i folkeskoleårene er ikke en systematisk faktor for hvem, der kommer i restgruppen. Til gengæld spiller det en rolle om, den unge havde meget ulovligt fravær i folkeskolen.

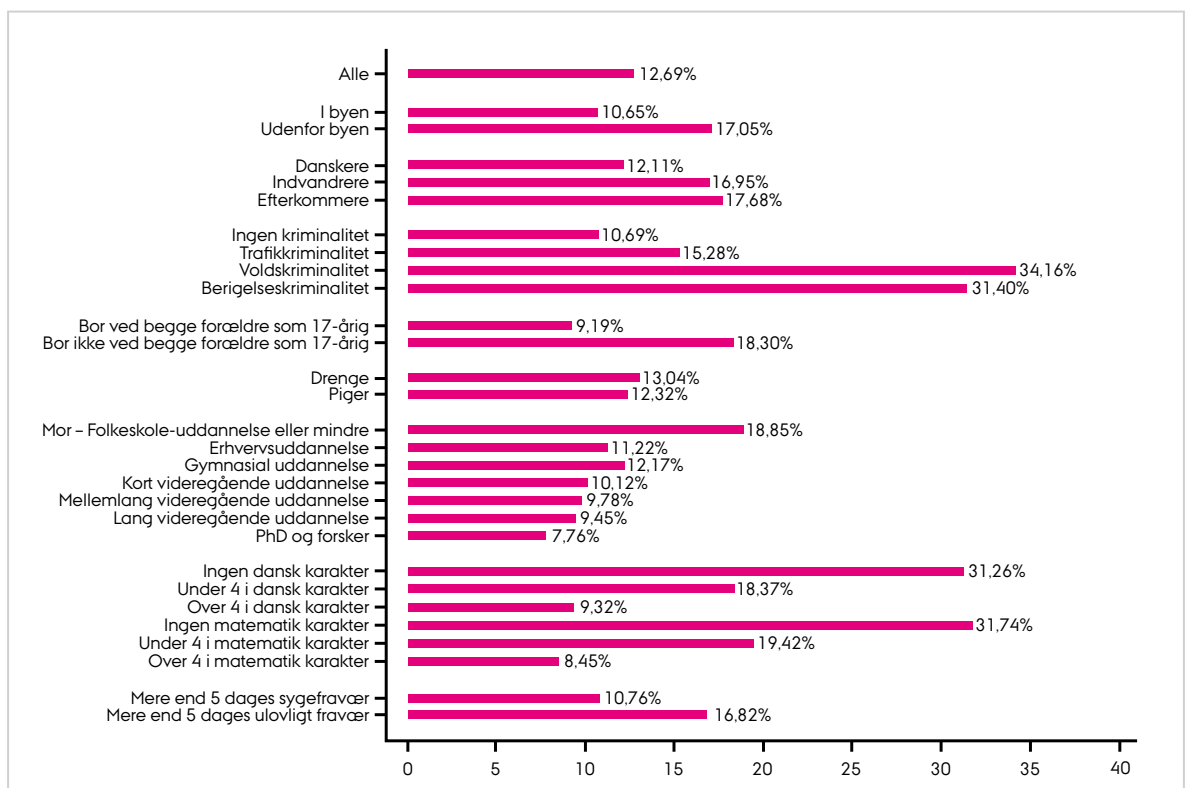

Foto: Claus Fisker/Scanpix

ET SKRIDT NÆRMERE FREMTIDS- DRØMMEN

BROBYGNING hjælper unge ledige tilbage i uddannelse og får flere unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse. På den måde kommer unge et skridt videre mod den fremtid, de drømmer om. Det viser et udviklingsprojekt gennemført af Center for Ungdomsforskning for Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Et kommende lodtrækningsforsøg skal afprøve effekterne af brobygning i en solid effektevaluering.

Mange unge afslutter folkeskolen uden de nødvendige personlige, sociale og faglige kompetencer til at gennemføre en ungdomsuddannelse, eller uden helt at vide, hvad de gerne vil efter folkeskolen. Disse unge har derfor dårligere forudsætninger for at komme godt i gang med en erhvervskompetencegivende uddannelse. I et brobygningsforløb får den unge hjælp til at få retning på sin vej til uddannelse og støtte til både at påbegynde og gennemføre den.

Forløbet foregår på en erhvervsskole og sigter primært mod unge uddannelseshjælpsmodtagere under 30 år, der ikke har gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse. Fælles for disse unge er, at deres tidligere skolegang ofte har været præget af nederlag. Mange har haft svært ved at begå sig i uddannelsessystemet og har måske op

til flere afbrudte uddannelsesforløb bag sig. Kun få har en 9. klasseseksamen i matematik og dansk. Psykiske problemer som depression, angst og ADHD forekommer hyppigere i denne ungegruppe. Desuden er en del af dem ordblinde. Det kan gøre barrieren stor, når det kommer til at skulle i uddannelse igen.

Af den grund har Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling iværksat projektet Brobygning til Uddannelse. Målet er at give de unge et solidt springbræt til at komme ind på og ikke mindst gennemføre en uddannelse. Da de unges situation ofte er kompleks og varierer fra person til person, består brobygningsforløbet af flere forskellige elementer og bliver tilpasset den enkelte unge.

Et brobygningsforløb varer cirka tre måneder. I hele perioden føl-

ger den unge et fast skema, så vedkommende vænner sig til at have en hverdag, svarende til en ordinær uddannelse, med fast struktur og forventning om dagligt fremmøde. Hver ung tildeles en mentor, som skal holde tæt kontakt til og hjælpe den unge med såvel faglige og personlige problemer som spørgsmål om brobygningsforløbet og uddannelsesmuligheder. Brobygningsforløbet indeholder også undervisning i fagene dansk og matematik, så de unge opfylder kravene til at gå på en erhvervsuddannelse.

Ud over de faglige aspekter består forløbet også i, at den unge deltager i 'snuse-praktikker' på uddannelsesinstitutioner og hos virksomheder. I den forbindelse er det en stor fordel, at forløbene rent fysisk foregår på erhvervsskolerne, fordi de unge dermed forankres i ordinære uddannelsesmiljøer og får et fagligt og socialt netværk til undervisere, mentorer og andre unge.

Flere i uddannelse

Den grundige indsats viser lovende resultater. Når de unge har været med i brobygningsforløbet i 25 uger, går hver tredje på en SU-berettiget uddannelse. For en tilsvarende gruppe af unge er det derimod kun hver femte, der kommer i gang. Det viser en evaluering af brobygningsforløbene, som Center for Ungdomsforskning har foretaget. Gennem 12 projekter, 40 erhvervsskoler og 50 jobcentre, fordelt over hele Danmark, over to år, har omkring 2.600 unge deltaget i Brobygning til Uddannelse. For at vurdere, om brobygningsforløbene har haft en effekt, har TrykFondens Børneforskningscenters professor Michael Rosholm og professor Michael Svarer sammenlignet de unge, der deltog i forløbene, med unge, der ikke gjorde. Ved hjælp af registerdata er det på forhånd sikret, at de to grupper minder om hinanden på alle målbare karakteristika, såsom karakterer i folkeskolen, helbredsmaal og forsørgelseshistorik. Metoden kaldes for *propensity score matching*.

Allerede 25 uger efter brobygningsforløbet startede, var 31 % af de unge begyndt på en SU-berettiget uddannelse – over dobbelt så mange som i sammenligningsgruppen. 60 uger efter starten uddannede 11 % af deltagerne sig på et hovedforløb, mens det kun gælder for 8 % af de unge, der ikke har været med i projektet. Effekten forbliver omtrent lige så markant resten af måleperioden, der stopper 80 uger efter indsatsstart.

Broens tre byggesten

Men *hvorfor* giver brobygningsforløbet pote? Ifølge undersøgelsen

består broen over mod det forjættede uddannelsesland af tre slags byggesten: En tro på egne evner, en meningsfuld plan for fremtiden og et øget netværk. Disse tre elementer er brobygningsforløbet med til at understøtte. Det er forskerne nået frem til ved at stille de unge deltagere og deres mentorer en række spørgsmål før og efter brobygningsforløbet.

For det første er det kendetegnende, at de unge, som kom i uddannelse efter brobygningsforløbet, har fået øget selvtilid af forløbet. De tror i højere grad på, at de kan gennemføre en uddannelse. Det handler ikke blot om at føle sig fagligt parat med de nødvendige kompetencer og eksaminer, men også om at være socialt og emotionelt parat. Det vil sige, de også skal kunne indgå i det sociale miljø på uddannelsen og være i stand til at møde op og sidde i et klasselokale. Samtidig giver brobygningsforløbet dem en viden om, hvad der skal til for at klare en uddannelse, og det får dem til at tro på, at uddannelsessystemet kan være noget for dem.

For det andet giver brobygningsforløbet succes, når det afklarer de unge på deres uddannelsesvalg og hjælper dem med at få en plan fremadrettet. Mange af de unge har erfaringer med op til flere projekter, ungdomsuddannelser og perioder med ledighed, og det har gjort dem usikre på, hvad der skal være deres sigte fremadrettet. Brobygningsforløbet giver de unge et overblik over og viden om alle de muligheder, de har, og tilbyder dem samtidig at afprøve forskellige erhvervsuddannelser og virksomheder, så de kan blive klogere på, hvad de vil.

Endelig er det hensigten med brobygningsforløbet, at de unge får øget deres netværk. Det handler både om det sociale netværk, de unge i brobygningen etablerer med hinanden og den trygge relation, de opbygger til mentoren men også det faglige netværk, de får til underviserne, og når de er i praktik. Med et øget netværk har de unge nogle at navigere efter og tale med om deres uddannelsesmuligheder samtidig med, at det øger deres muligheder for at få et praktiksted.

Det er således de tre byggesten, fokus skal rettes mod, hvis endnu flere unge skal få gavn af brobygningsprojektet. Hvilke konkrete værktøjer fra brobygningsforløbet, der skal bruges til at støbe disse sten, har forskerne også et bud på. Eller tre faktisk.

Et kig i værktøjsskassen

Mentoren er et af de vigtigste redskaber. På den ene side møder de unge en person, der anerkender dem, giver sig tid til at lytte, skaber tryghed og hjælper med personlige

”

Mentoren er et af de vigtigste redskaber. På den ene side møder de unge en person, der anerkender dem, giver sig tid til at lytte, skaber tryghed og hjælper med personlige problemer. På den anden side spiller mentoren også en rolle for de mere uddannelsesrettede aktiviteter.

problemer. På den anden side spiller mentoren også en rolle for de mere uddannelsesrettede aktiviteter. Dels hjælper mentoren den unge med at vælge uddannelse ved at inspirere dem til at se nye muligheder. Dels fortsætter mentoren med aktivt at opøge og støtte den unge *efter* uddannelsesstart og helt frem til, at den unge skal i ordinær praktik.

Et andet centralt værktøj er praktikmuligheden. Især 'snuse-praktikkerne', hvor de unge får mulighed for at afprøve uddannelser og virksomheder. Det er med til at afklare dem om, hvad de vil, samtidig med at det øger deres netværk. Også hjælpen til at finde en ordinær praktikplads har i denne henseende vist sig at være af stor betydning for de unge.

Sidst, men ikke mindst, spiller undervisningsaktiviteterne på brobygningsforløbet også en rolle. Unge, der vurderer undervisningen, underviserne og det faglige niveau positivt, føler sig i højere grad klar til at starte i uddannelse. Men her er der også et forbedringspotentiale. En væsentlig del af de unge vurderer

undervisningen negativt, og de efterlyser større afveksling, inddragelse og en mere ligeværdig relation mellem underviseren og de unge. Også underviserne gør opmærksom på, at det er svært at tilrettelægge og udføre en undervisning, hvor alle unge forbliver interesserede og møder op. Her har underviserne – med delvis succes – forsøgt sig med fælles forbedrelse samt projekt- og temabaseret undervisning.

Bro flytter hjerte

Tro flytter hjerte, lyder et gammelt ordsprog. Men for unge, der op til flere gange er gået forgæves i det danske uddannelsessystem og har mistet troen, kan det virke bedre med en *bro* til at komme over de udfordringer, de oplever. Forskerne har vist, at de første erfaringer med brobygning er yderst positive. Det næste skridt er at afprøve effekterne af brobygning i et lodtrækningsforsøg.

LÆNGE LEVE SYMBIOSESAMARBEJDET

SAMPRODUKTION Et tæt samarbejde mellem forskere og praktikere er grundstenen i arbejdet med solide effektevalueringer. Det handler om at lave forskning i den virkelighed, som indsatsen skal fungere i. Forskeren skal derfor ud af det praksisfjerne elfenbenstårn, og praksis skal i højere grad bygge på systematisk viden. Kun når videnskaben og virkeligheden bringes sammen, kan effektevalueringer som lodtrækningsforsøg lykkes.

Vigtigheden af samarbejdet mellem praktikere og forskere i effektevalueringer er et ofte over-set element. Det er hovedpointen i en artikel fra 2012 skrevet af professor i kriminologi Heather Strang fra Cambridge University i England. Artiklen bygger på Strangs erfaringer med lodtrækningsforsøg, og den inspirerer til overvejelser om, hvilke indledende skridt, der skal til for at skabe en eksperimentel evalueringskultur på ungdomsområdet i Danmark.

Hvis et lodtrækningsforsøg skal blive en succes, er det essentielt med et velfungerende og produktivt forskningssamarbejde.

Her bruger Strang det symbiotiske forhold, det gensidige samarbejde, mellem krokodiller og den lille fugl, "krokodillevogteren" som symbol. Krokodillevogteren får mad ved at spise madrester fra det udsatte sted mellem krokodillens tænder. Krokodillen skåner fuglen, fordi den også har et udbytte af forholdet. Den får nemlig renset sine tænder, hvilket den ellers selv ville have haft svært ved at gøre.

Man kan forestille sig, at det må have været angstprovokerende for den første lille fugl at vove sig ind i krokodillens gab. Men her er det vigtigt, lige som i skabelsen af nye forskningssamarbejder, at tilliden og respekten er til stede hos begge parter.

På samme måde skal der i succesfulde lodtrækningsforsøg være, hvad Strang betegner som "gensidige samarbejder" med et fælles formål og en høj grad af forståelse for hinandens roller og ansvar.

Det er vigtigt, at topledelsen, men også de enkelte praktikere (krokodillen), ser nyttevirkningen i at lade forskerne (småfuglene) komme helt tæt på. Til at starte med kan det for praktikerne måske synes besværligt og

måske ligefrem angstprovokerende at lade forskerne komme inden for og ændre på den gængse praksis i en travl hverdag med mange konkurrerende hensyn. For det vil altid være lettest at gøre, som man plejer.

Et konkret eksempel kunne fx være, at det er af stor vigtighed i beskæftigelsesindsatser på danske jobcentre, at sagsbehandlere kan se relevansen af indsatserne for deres arbejde, ligesom krokodillerne i opstarten af "samarbejdet" med småfuglene skulle se nødvendigheden af at få deres tænder renset af de ellers så irriterende fugle.

Fuglene har også meget på spil. De lever i en konstant frygt for, at krokodillen lukker gabet, og at det arbejde, de har investeret tid i, bliver lukket ned. Et halvfærdigt lodtrækningsforsøg kan man ikke lære noget af. Derfor træder forskere forsigtigt og har stor interesse i at minimere generne af deres tilstedeværelse, mens de optimerer samarbejdet.

Hvad får praktikerne så ud af det?

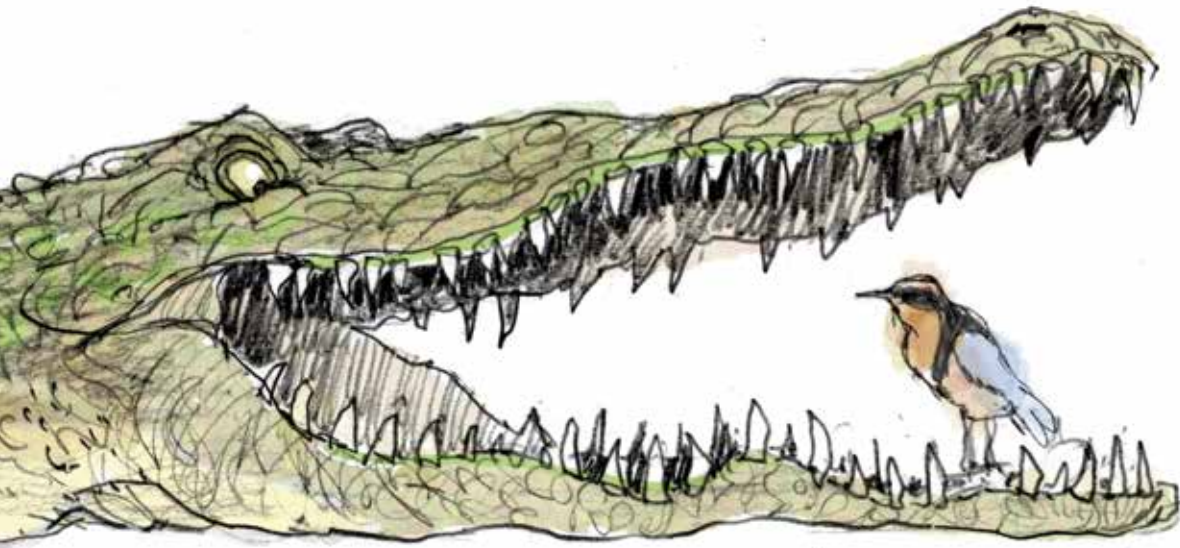
De eksperimentelle forskere har tiden, forskningsmidlerne og den fornødne metodiske viden til at kunne tage et helikopterblik på eksempelvis jobcentrenes vanlige praksis. Forskerne har derfor mulighed for at formidle viden om, hvad der virker – og ikke virker. Det har sagsbehandlere og ledelsen på jobcentrene allerede en god idé om baseret på deres uddannelse, erfaring og alment accepteret viden. Men de har brug for forskere til at omdanne det til en systematisk viden, der kan understøtte en styrket indsats og mere generel udbredelse af de mest effektive indsatser.

Forskeren ved en masse om at skabe den evidens, som praktikere har brug for, men de har ikke fingrene

nede i substansen til hverdag. De skal ikke snakke med fortvivlede borgere, som måske lige har mistet deres dagpenge. De skal ikke kontinuerligt indstille sig på nye reformer og ændrede sagsgange på beskæftigelsesområdet, samtidig med at medierne gerne sætter fejlslagne sagsgange øverst på spisesedlerne. Fordi forskerne ikke har disse hverdags erfaringer, er samarbejdet med jobcentrene essentielt. Ellers har de ikke mulighed for at designe og gennemføre lodtrækningsforsøg, der tager hensyn til, hvordan en sagsbehandlers hverdag hænger sammen både på papiret, og når de formelle forskrifter ikke rækker i en kompleks virkelighed.

Forskerens manglende praksiserfaring har også sine fordele. Forskerne har nok viden til i samarbejde med sagsbehandlere at kunne sætte sig ind i deres arbejdsdag, men de har samtidig ikke for megen viden til, at de mister helikopterperspektivet. Det kan derimod være svært for en sagsbehandler at evaluere effekten af andre sagsbehandlers arbejde på en nøgtern måde pga. de fælles forforståelser, der hersker i en kultur med samme problemstillinger. Her er det langt lettere for en ekstern forsker at evaluere de forhold, der internt bliver anskuet som selvfølgeligheder. Det skyldes både, at forskeren som udefrakommende i højere grad lægger mærke til selvfølgelighederne, og fordi det er mere legitimt at stille "dumme" spørgsmål, hvis man ikke forventes at kende svarene på forhånd.

Den store udfordring for begge parter er at forene de metodiske tiltag med praktikernes hverdag uden at slække på designets præcision. Strang påpeger i sin artikel, at praktikerne kan have en oplevelse af, at der bruges mere tid på administrationen af forsøget end på det "rigtige arbejde", eller at forsøgsordningen er så

Heather Strang bruger det symbiotiske forhold mellem krokodille og oksekakkere (fugl) i sin artikel. Illustration: Dan R. Knudsen.

kompleks, at det spænder ben for udførelsen af det egentlige arbejde. Begge forhold kan få praktikerne til at miste lysten til at deltage i projektet. Praktikerne kommer særligt på prøve, når præcisionen i implementeringen skal fastholdes i længere tid.

Hvad kan praktikerne gøre for forskerne i et godt samarbejde?

En af hovedpræmisserne i lodtrækningsforsøg er, at det er tilfældigt, hvem der får tildelt en indsats samt, hvem der ikke gør. Den tilfældige tildeling sikrer et brugbart sammenligningsgrundlag for evalueringen af indsatsens effekt. Det er derfor vigtigt, at forskerne har en vis sikkerhed for, at praktikernes tildeling af indsatsen stemmer overens med de nedsatte forskrifter.

Forskerne kan ikke være til stede og holde øje med implementeringen hele tiden. Det er endnu et af Strangs argumenter for, at etableringen af et godt samarbejde med praktikerne er af afgørende betydning for kvaliteten af forskningsresultatet. Det gælder i forhold til, at tildelingen af indsatsen reelt er tilfældig, at indsatsen ikke op- eller nedprioriteres i forhold til kontrolinstansen i løbet af forsøgsperioden, og at leveringen af indsatsen er ensartet og i overensstemmelse med de bestemte forskrifter.

Igen er den førnævnte tovejsdynamik i spil. Praktikerne er tit under pres for at forandre praksis og fokus hurtigere, end hun/han kan nå at gøre sig saglige erfaringer eller lære noget om, hvad der virker. Samarbejdet med forskeren kan derfor også fungere som en selvskabt forpligtelse, der hjælper organisationen med at fastholde en indsats, indtil forsk-

ningsforsøget er fuldt implementeret, og man har lært af sine erfaringer. Mens forsøget står på hænger praktikerne derfor et "Lukket for nye tiltag"-skilt på døren med den undskyldning, at deres hænder er bundne til forsøgsperioden.

Det fælles mål

I samarbejdet skal både forskere og praktikere konfrontere det faktum, at effektevalueringer aldrig gennemføres for at gavne de personer, som deltager i evalueringerne. Evalueringerne gennemføres for at skabe viden, som andre i samme situation kan få gavn af fremadrettet, eller for at sikre at fremtidige driftsmidler bruges optimalt.

I samarbejdet ligger der samtidig muligheder for at gavne hinandens praksis til fordel for ny viden. Et godt samarbejde er derfor, trods uundgåelige udfordringer i etablering og opretholdelse af gode forsker-praktikersamarbejder, ifølge Heather Strang hele umagen værd.

Strang, Heather (2012): Coalitions for a common purpose: managing relationships in experiments. *Journal of Experimental Criminology*, 8, 211-225.

”

Begge faggrupper skal ud af deres komfortzoner, og stereotypiske forestillinger af forskere og praktikere skal lægges på hylden.

SAMPRODUKTION

er en betegnelse af forskning, som udføres i tæt samarbejde mellem programindehaveren og forskere. Forskningen foregår i den praksis, som programmet har til hensigt at fungere i.

Lodtrækningsforsøg egner sig godt til samproduktion. Et eksempel er Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) som siden 2005 har udført mere end 10 lodtrækningsforsøg i tæt samarbejde med forskere. Forsøgene blev gennemført af STAR i jobcentre på tværs af landet. Baseret på den nye viden man fik, udviklede STAR nye evalueringsspørgsmål sammen med forskere. STAR bidrog med praksisviden fra deres sagsbehandlere, og forskerne kunne bruge den nyeste teoretiske viden til at målrette evalueringen hen mod de mest lovende virkningsmidler.

Fordi der trækkes lod om, hvem som modtager indsatsen, er der i designet indbygget en forsikring om uvilighed.

Helle Rasmussen. Foto: Søren Kjeldgaard Photography & Film

»I starten var vi så begejstrede, at vi fik lavet lodtrækningsforsøg på nogle områder, hvor indsatsen virkede, men hvor området ikke var modent til det.«

INTERVIEW De startede famlende i blinde. De har brændt sig på at lave alt for komplicerede programmer, men har i løbet af ti år vendt skuden, fået luget ud i de værste fejlskud og får i dag langt mere ud af deres indsatser end før. Her løfter Helle Rasmussen, vicedirektør i Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, sløret for de udfordringer og løsninger, de er stødt på undervejs i processen mod at arbejde strategisk med evidens og effektmålinger.

Af Jeanette Bach, TrykFondens Børneforskningscenter

I dag arbejder Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) målrettet og systematisk med en klar videns- og evidensstrategi på beskæftigelsesområdet med henblik på at opsamle og tilgængeliggøre eksisterende dansk og international viden. De gennemfører lodtrækningseffektstudier af beskæftigelsesrettede indsatser i Danmark, og fokuserer på at få denne viden sat i spil i politiske beslutningsprocesser samt i styrelsens arbejde med formidling af viden til interessenter på det beskæftigelsespolitiske område. De lægger med andre ord stor energi og mange ressourcer i at etablere en egentlig videns- og evalueringskultur, og ressourcerne er givet godt ud.

Sådan så det imidlertid ikke ud for ti år siden, da de igangsatte deres første lodtrækningsforsøg. *"Vi fandt hurtigt ud af, at der måtte være lidt mere systematik i tingene, og vi havde behov for at indhente mere viden om, hvad der virker. Vi kunne jo ikke rykke på alle felter på én gang"*, fortæller Helle Rasmussen, vicedirektør i STAR. I dag har STAR en efterhånden ni år gammel evalueringsstrategi, som har været med til at underbygge omstillingen fra projektstyring til en vidensorienteret organisation.

Michael Rosholm, Professor, TrykFondens Børneforskningscenter, har fulgt STAR fra begyndelsen på nærmeste hold. *"STAR har været igennem en markant udvikling i forhold til deres arbejde med viden og evidens. For ti år siden var vi som forskere nødt til at 'fortælle' STAR, hvad de havde brug for af viden og hjælpe dem med at opstille effektmålinger. I dag efterspørger de selv den nødvendige viden og har et solidt overblik over, hvad der virker i Danmark og internationalt. STAR har i dag et redskab, som betyder, at de er bedre klædt på til at hjælpe deres politikere. De har fået luget ud i de værste fejlskud og får nu langt mere ud af deres indsatser. Og flere af de afprøvede nye indsatser har stor effekt."*

Bevis for at indsatserne virker giver mere sikker grund

En af de største gevinster ved lodtrækningsforsøg er ifølge Helle Rasmussen, at alle involverede aktører får mere sikker grund at bevæge sig på: Politikere får et bedre ståsted i relation til deres politikudvikling, STAR kan opnå en mere evidensbaseret implementering, og kommunerne får mere belæg for deres beslutninger i driften. *"Det flytter noget, at der er videnskabeligt belæg for, at de indsatser, borgerne tilbydes, rent faktisk har en effekt i forhold til job og uddannelse – at indsatserne gør en konkret forskel for de mennesker, der kommer igennem systemet."*

Hun understreger i den sammenhæng, at lodtrækningsforsøg blot udgør ét element i STARs vidensstrategi. Den viden, de opnår gennem lodtrækningsforsøg, står sjældent alene, men anvendes ofte i kombination med eksempelvis reviews, som opsamler viden fra en række lodtrækningsforsøg indenfor det samme indsatsområde. *"Det er dér styrken ligger"*, fortæller Helle Rasmussen, *"at vi arbejder med viden på mange områder, og at vi kan tilrettelægge viden afhængigt af behov og tidsperspektiv."*

Sådan skabes solid viden

Der er god grund til, at lodtrækningsforsøg har vundet indpas i beskæftigelsespolitikken både internationalt og i Danmark. På beskæftigelsesområdet har de beslutninger, den arbejdssøgende selv tager, stor betydning for om vedkommende hurtigt kommer i beskæftigelse eller i uddannelse, eller om denne proces tager længere tid. Den enkeltes motivation eller 'drive', øvrige personlige- og sociale kompetencer samt netværk er ofte udfaldsgivende for, hvor godt det går den arbejdssøgende. Det er en udfordring, når der skal analyseres på virkningen af arbejdsmarkedspolitikker. For selvom der findes omfangsrige persondata om individers uddannelse og tidligere arbejdsmarkedsaktiviteter i de danske registre, kan analysen ende med at være misvisende.

Det sker eksempelvis ved såkaldt 'selv-selektion', som det kaldes, når individer selv vælger at deltage i en indsats, som fx en støtteordning. På denne måde kommer indsatsen kun de mest motiverede til gavn, fordi det er dem, der aktivt opsøger mulighederne. Undersøger vi bagefter, om de jobsøgende, som fik støtteordningen, havde bedre succes med at finde et job i forhold til dem, der ikke modtog støtteordningen, får vi et fordrejet billede af indsatsens betydning for at komme i arbejde. De personer der selv opsøger indsatsen kan have særlige personlige karakteristika (kompetencer, drive, netværk), som ikke kan læses ud af registrene. Efterfølgende er det svært at afgøre, om virkningen var resultat af disse personlige forhold eller et resultat af indsatsen.

Lodtrækningsforsøg er med til at sikre, at dem, som får en indsats, og dem, der ikke gør, i gennemsnit er identiske på både målbare og ikke så målbare parametre. Det betyder, at man efterfølgende kan konkludere, at de forskelle, som kan observeres mellem de to grupper, er en direkte og kausal effekt af indsatsen. Dermed undgås problemet med selv-selektion, hvilket er en stor gevinst i beskæftigelsespolitikken.

Lodtrækningsforsøg er ikke et quick fix

Udfordringen med lodtrækningsforsøg er, ifølge Helle Rasmussen, at få dem gennemført i den form, som de er designet. Det er ikke svært at lave programmerne, men implementeringsdelen har vist sig at være den største udfordring. Dette er en generel udfordring ved alle indsatser, og her hjælper lodtrækningsforsøg med at sætte ekstra fokus på indsatser, der ikke blot er en god ide, men som også kan implementeres i praksis. Netop af den grund har STAR udviklet en 'køgebog' - et internt dokument, der opdateres løbende med gode råd til opmærksomhedspunkter relateret til forsøgsdesign (fx forandringsteori, implementeringsplan og evalueringskoncept m.fl.). Køgebogen tages i brug, når de deltagende kommuner selv står for implementeringen.

"I starten var vi så begejstrede, at vi fik lavet lodtrækningsforsøg på nogle områder, hvor indsatsen virkede, men hvor området ikke var modent til det. Det medførte, at vi fik klumret i implementeringen. Det har tvunget os til at kigge mere grundigt på målgrupperne og deres behov for bagefter at designe og afprøve indsatser, som er meget mere målrettede mod at løse specifikke barrierer for den arbejdssøgende. Vi er blevet meget bedre til lodtrækningsforsøg og ved, både hvornår det giver mening at lave dem, og hvordan de skal laves. Og vi går ikke på kompromis i forhold til design og population. Det er en kæmpe investering, vi laver, så det er vigtigt, at vi også får bæredygtige resultater".

Takket være deres dyrebare erfaringer har STAR strammet op på organiseringen omkring implementeringsdelen. I dag bliver der lavet en organisation omkring programmet, og der er en stram styring af programmerne og indsatsen, og så bliver alt fuldstændigt monitoreret. På den måde har de givet sig selv optimale muligheder for at følge programmet helt til dørs. Organisatorisk er der meget arbejde med at få det hele op at køre, og af den grund har STAR ikke mere end højest et til to lodtrækningsforsøg kørende samtidigt.

Helle Rasmussen lægger dog ikke skjul på, at lodtrækningsforsøg ikke er et quick fix: *"Der skal være et præcist og klart program baseret på hypoteser med klare indikationer på, at det er det her, vi skal eftervise. Der skal være et ståsted, og så skal det være simpelt. Vi har brændt os på at lave alt for komplicerede programmer. Man skal også være klar over, at et lodtrækningsforsøg afføder nye spørgsmål. Man får ikke hele sandheden. Men hvis man er opmærksom på det, kan lodtrækningsforsøg hjælpe med at skabe retning i projekter"*.

En anden vigtig udvikling er baseret på STAR's gode erfaringer med det tværsektorielle samarbejde: *"De første fem år gjorde vi det alene - med folk tæt på arbejdsmarkedet - men da vi begyndte at arbejde med de mere udsatte grupper, fandt vi ud af, at området er tværsektorielt. Vi begyndte derfor at arbejde sammen med folk fra blandt andet psykiatrien. Det har virkelig været godt"*, fortæller hun.

Positivt medspil fra politisk hold

Helle Rasmussen oplever fra politisk side et stort ønske om at arbejde med politikudviklingen på så oplyst et grundlag som muligt: *"Det er en generel udvikling i samfundet – alle vil gerne have mere dokumentation."* Og det er uanset, hvilken minister de har haft, og om regeringen har været dannet af rød eller blå blok. *"Alle politikere vil gerne have data og viden, når de forbereder en reform, og de vil også gerne vide, hvad der er op og ned bagefter. Her er lodtrækningsforsøg en meget vigtig ingrediens"*, fortæller Helle Rasmussen og fortsætter: *"Vi kan ikke komme med hele sandheden. Der er stadig et kæmpe rum for politisk stillingtagen, men vi kan give dem en retning."*

Helle Rasmussen oplever i det hele taget en markant udvikling i forhold til evidensbegrebet – ikke kun internt i STAR men også i ministerierne: *"På alle kontorer bliver der spurgt ind til, hvad der virker, om ting virker, og hvad der er op og ned"*. Hun fortsætter: *"Vi skal også passe på, at det ikke kommer til at vende den anden vej. At man ikke kan sætte indsatser i gang, uden at have videnskabeligt belæg for, at det virker"*. Hun understreger derfor: *"Man er også nødt til at handle, selvom der ikke er evidens. Så må man handle på det datagrundlag, man har. Man kommer aldrig ind i det rum, hvor man ved, om alting virker eller ikke virker – men det afgørende er at finde vejen derhen. Der er kommet en kultur baseret på, at vi vil arbejde på oplyst grundlag – uanset om det er i implementeringen, i driften eller i forberedelserne til en reform. Og så søger vi viden om, hvad der virker. Det er en god udvikling"*, fastslår hun.

Kom godt i gang med effektevalueringer

EFFEKTEVALUERINGER For at komme godt i gang med en effektevaluering bør evalueringen tænkes ind i indsatsen allerede inden, implementeringen igangsættes. Er indsatsen først godt i gang, er det svært at skabe en valid sammenligningsgruppe retrospektivt. Effektevalueringen måler effekten af en konkret indsats, og derfor er det vigtigt, at indsatsen er veldefineret og kan implementeres i praksis. Det er ikke hensigtsmæssigt at evaluere en indsats, som løber ind i store implementeringsvanskeligheder. Ligeledes er det uhensigtsmæssigt at evaluere en indsats, som er så dyr eller tung at implementere, at chancerne, for at indsatsen efterfølgende vil blive brugt i praksis, ikke er ret store. En effektevaluering er både tids- og ressourcekrævende, og derfor skal evalueringen besvare spørgsmål, som er vigtige for netop jer at få besvaret.

SEKS SPØRGSMÅL TIL AT DESIGNE EN EVALUERING

Skal man i gang med at designe en effektevaluering er der 6 spørgsmål man med fordel kan stille sig selv.

1 HVEM ER MÅLGRUPPEN?

Fx alder, køn, etnicitet, i skole eller ej, udsatte områder eller grupper.

Er definitionen af målgruppen tydelig og brugbar i praksis?

Er den blevet afprøvet af de medarbejdere, som er ansvarlige for kontakten til borgeren?

Hvor mange børn/unge er der i målgruppen?

2 HVILKEN INDSATS SKAL AFPRØVES?

Indsatsen skal være veldefineret og være en konkret aktivitet, som kan udmøntes i praksis.

Bygger indsatsen på den bedste internationale viden, fx fra systematiske reviews?

Hvad er de aktive ingredienser i indsatsen, dvs. de aktiviteter, som gør en forskel for den enkelte person?

Er indsatsen blevet afprøvet i praksis, fx i en pilot og har den en stor chance for at virke i praksis?

3 HVEM HAR KONTAKTEN TIL MÅLGRUPPEN, HVEM ADMINISTRERER INDSATSEN?

Hvor: fx skoler, klubber, boligområder, jobcenter, mm.

Hvem: fx forældre, SSP, lærere, klubmedarbejdere, pædagoger, mm.

Målrettes indsatsen til et individ eller en gruppe?

Hvem skal levere indsatsen til borgeren, og hvilken træning skal de have? Hvordan sikres det, at de fortsat administrerer indsatsen, når hverdagen rammer projektet?

Kunne indsatsen administreres på en billigere måde, fx gennem andre institutioner, som allerede er i kontakt med målgruppen?

4 HVILKE MÅL HOLDES INDSATSEN OP IMOD?

Hvilke forandringer (mål og størrelsesorden) bør observeres i målgruppen for at konkludere, at indsatsen er effektiv og en god investering.

Hvilke informationer skal indsamles for at måle på effekten af indsatsen?

Kunne indsatsen medføre eventuelle negative sideeffekter?

Kan det forventes, at effekten forsvinder over tid? Hvornår er et godt tidspunkt at måle på effekten (fx efter 1 uge, 3 mdr. eller 1 år, senere)?

5 HVEM SAMMENLIGNES MED?

Evidensstigen (s. 16-17) kan være en guide til at vælge en valid sammenligningsgruppe.

Hvornår i rekrutteringsprocessen kan en udvælgelse af indsats- og kontrol deltagere foretages?

6 INDGÅR NOK PERSONER I EVALUERINGEN?

Fx deltog 285 børn i evaluering med lodtrækning på individ niveau, og 40 klasser pr. indsats i effektevalueringer på klasseniveau (samt 40 klasser i kontrol).

Findes der nok borgere i målgruppen i lokalområde, eller skal evaluering gennemføres i samarbejde med andre kommuner?

Findes den nødvendige kapacitet til at implementere indsatsen til så mange personer?

DIT TEAM OG DIN PLAN

Effektevalueringer gennemføres yderst sjældent af en enkelt person. Som ofte er der et team involveret af både forskere og praktikere med forskellige kompetencer. Der kan også være rigtig mange aktører i spil i implementeringen af indsatsen, fra ledere og udviklingskonsulenter, som udvikler indsatsen og tager beslutningen om at igangsætte evalueringen, til frontpersonalet, der implementerer den.

HVORDAN FÅR DU DIN ORGANISATION MED DIG

For at komme godt i gang med en effektevaluering, er det vigtig at gøre sig nogle grundige tanker om, hvem der skal ombord i evalueringen, adressere dem, samt hvor du kan få den nødvendige inspiration, viden, sparring, penge og opbakning til at igangsætte en god evaluering.

MULIGE FORHINDRINGER

HVEM KUNNE SPÆNDE
BEN FOR EVALUERINGEN,
OG HVORDAN BLIVER DE
GJORT INTERESSEREDE I
PROJEKTET?

HVEM SKAL OMBORD?

For at give grønt lys?
Fx topledelse
Chef for
frontpersonale?

VÆR GODT FORBEREDT

HVILKE BEKYMRINGER
SKAL ADRESSERES OG
HVORDAN?

Tid?
Ressourcer?
Etik?
Politiske
interesser?

DIT TEAM

HVEM SKAL DU
SAMARBEJDE MED FOR
AT TRÆKKE PÅ VIDEN
OG INDSPARK?

Fx forskere, som
ved om lignende
indsatser er blevet
testet tidligere, og
som kan designe
evalueringen.

Fx personale, som
skal implementere
indsatsen i praksis

Fx kolleger, med
særlige kompetencer

Personer, du har mødt
på workshoppen

HVAD SKAL JEG VIDE MERE OM?

Hvor finder jeg den viden?

Andre?

Foto: Niels Ahlmann Olesen/Scanpix

»Det betyder alt at have en person, som tror på dig.«

MENTORORDNING Sådan siger en af deltagerne i en stor forsøgsordning med mentorer til unge kontanthjælpsmodtagere, som TrygFondens Børneforskningscenter har afprøvet i et lodtrækningsforsøg i samarbejde med Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering og 13 jobcentre på tværs af landet. Ikke alle unge fik lige meget ud af indsatsen – men for piger og udsatte unge, var indsatsen en succes og pengene givet godt ud.

Vejen tilbage i uddannelse eller arbejde kan være lang og vanskelig for unge på kontanthjælp. Med sig i bagagen har de dårlige karaktergennemsnit fra folkeskolen, og omkring halvdelen af dem har slet ikke gennemført en 9. eller 10. klasses afgangseksamen. Mange har været på kontanthjælp i mere end to år og er i stigende grad afskåret fra kontakten til andre jævnaldrende, som allerede er godt i gang med at uddanne sig. Spørger man de unge, anser de også deres helbred som dårligt, de oplever, at de fungerer mindre godt sammen med andre mennesker, og de synes, de har svært ved at håndtere

praktiske problemer. For selvom det for de fleste unge er nemt nok at huske ugens aftaler, klare praktiske gøremål samt at få spist og sovet rigtigt, kan disse lavpraktiske hverdagsopgaver være betydeligt sværere at komme igennem for unge på kontanthjælp. Deres vej tilbage i uddannelse og job bliver derved længere. For når hverdagen er uoverskuelig, er det også sværere at skulle lægge planer for fremtiden og finde vej gennem uddannelsesjunglen.

For disse unge er en sagsbehandler i et jobcenter ikke altid en tilstrækkelig hjælp til at føre dem tilbage til uddannelsessystemet eller ind på arbejdsmar-

kedet. Hvis de unge derimod får tilknyttet en personlig mentor, øger det deres muligheder for at komme i uddannelse og arbejde igen. Effekterne er målelige, men ikke store: efter et år med en til to timers mentorstøtte om ugen, stiger andelen af unge, der er i uddannelse fra 12 til 16 procent.

Det er de svageste unge, som har størst gavn af mentorindsatsen. Dem, med et folkeskolekaraktersnit på under 4, og unge der har forældre med et beskedent uddannelsesniveau og indkomst, oplever særligt en gevinst af mentorstøtten. Blandt disse særligt udsatte unge kom 7-10 procentpoint flere i

uddannelse af at få en mentor. Men hvis den unge ikke havde gennemført folkeskolen, var effekten mindre.

Af den grund kan mentorordninger med fordel målrettes til de grupper, som forskningen har vist, har særlig gavn af denne form for støtteordninger. Dette gælder også en segmentering på køn, da mentorordningen har en større positiv effekt for piger end for drenge.

Forsøgsordningen blev gennemført af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) i 13 jobcentre fra Jylland og Sjælland og med i alt 2.593 deltagende unge kontanthjælpsmodtagere. TrygFondens Børneforskningscenters

Det er de svageste unge, som har størst gavn af mentorindsatsen

professor Michael Svarer og professor Michael Rosholm stod for evalueringen.

I forsøgsordningen blev halvdelen af de unge udvalgt ved lodtrækning til at afprøve mentorindsatsen, mens den anden halvdel modtog jobcentrets sædvanlige tilbud. Ved at følge begge ungegrupper og observere forskellene mellem dem over længere tid, kan forsøgsordningen give indblik i, hvilken forskel en mentor gør for de unges muligheder for at få fodfæste i uddannelsessystemet eller på arbejdsmarkedet, og om der er grupper af unge, mentorordningen er særligt effektiv for.

Det tager tid

Ordningen er ikke et quick fix. Da mange af de unge har både faglige, sociale og helbredsmaessige udfordringer, kræver det en vis tid førend den unge og mentoren opbygger et tillidsforhold.

De fleste mentorer arbejdede allerede inden for det kommunale system, men blev inden mentorforløbets start klædt på til opgaven gennem to kurser. Deres oplevelse af forløbene og de unges brug af mentorstøtten blev belyst i en række samtaler med udvalgte mentorer i en kvalitativ undersøgelse. Den peger på, at det kræver mange små skridt for de unge at nærme sig en uddannelse eller et arbejde. De unges egne svar på et spørgeskema, som de udfyldte, både inden indsatsen gik i gang og efterfølgende, viser samme konklusion.

De unge oplever, at indsatsen gør dem mere uddannelses- og jobparate, og de har i højere grad end kontrolgruppen søgt ind på en uddannelse, talt med en uddannelsesvejleder, opsøgt en uddannelsesinstitution, søgt job, og er generelt mere motiverede. De har også højere selvværd, øget tro på egne evner og et styrket helbred. Desuden svarer de unge, at de med en mentor har let-

tere ved at klare praktiske opgaver i hverdagen, og at de selv oplever, at de føler sig roligere, mindre triste til mode og har mere energi.

Desuden viser undersøgelsen, at jo længere tid hvert jobcenter brugte på den enkelte unge kontanthjælpsmodtager, desto større blev uddannelseseffekten. Omregnet til konkrete tal, betød 10 minutters ekstra mentortid således i gennemsnit, at andelen af unge i uddannelse steg med 1 procentpoint.

Hvorfor virker det?

De positive resultater er bemærkelsesværdige, fordi tidligere arbejdsmarkedspolitiske tiltag har haft særligt svært ved at finde effektive metoder til at få unge på kanten af uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet tilbage i uddannelse eller job. Hvad der fungerer så godt ved mentorenes arbejde, kan undersøgelsen ikke besvare med sikkerhed. Men gennem samtaler er de unge og mentorerne selv kommet med deres bud.

De siger, at det for det første har været af stor betydning, at mentoren havde flere kasketter på. Mange af mentorerne svarer nemlig, at de gjorde brug af alle de forskellige roller, de havde fået at vide, de skulle varetage. For en mentor skal kunne mange ting: Både agere personlig støtte og være behjælpelig, når hverdagens problemer er svære at håndtere, som at ansøge om NemID, læse rudekuverter, holde møde med banken, huske læge- og psykologaftaler og møder på jobcentret. En mentor skal også være en motiverende kammerat, der i samarbejde med den enkelte lægger mål for fremtiden samt motiverer og fastholder den unge i at gennemføre planerne.

Ligeledes skal en mentor kunne fungere som en mere menneskelig indgang til de kommunale og statslige systemer, der indimellem kan være uigennemskuelige og tunge. Endeligt skal mentoren understøtte

den unge under uddannelses- og jobstart. Da de unges udfordringer kan svinge fra uge til uge og variere fra ung til ung, er det vigtigt, at de unge møder en mentor, som både kan se og har mulighed for at reagere på de forskelligartede barrierer, de unge skal over for at komme tilbage i uddannelse og arbejde.

Evalueringen giver desuden også nogle kvalificerede bud på, hvilke karakteristika der er gode at have som mentor. Mentoren skal være lyttende, nærværende, empatisk og tålmodig. Han eller hun skal være fleksibel og nem at komme i kontakt med. Humoristisk sans har vist sig at være en god måde for mentoren at komme ind på den unge på. Endelig, er det selvfølgelig også vigtigt, at mentoren besidder den nødvendige viden om, hvordan systemet fungerer, hvilke støttemuligheder der eksisterer, og hvilke uddannelsesmuligheder de unge har.

Det er vigtigt ikke at glemme sagsbehandleren. Et godt samarbejde mellem mentor og sagsbehandler blev fremhævet af mentorerne som alfa omega for at få et godt udbytte. De to parter skal snakke tæt sammen, så den unges forløb bliver fokuseret. Rollefordelingen skal fastholdes: Sagsbehandleren har myndighedsansvaret og bevilger de nødvendige forløb, behandlinger og støttetilbud, hvorimod mentoren støtter den unge i forhold til at vælge mellem og efterfølgende gennemføre disse forløb, behandlinger og støttetilbud.

Pengene er givet godt ud

Både internationalt og i en dansk kontekst findes der solide lodtrækningsforsøg af mentorordninger. De viser, at mentorer gør en lille, men målelig forskel. I nogle lande kan disse indsatser ikke betale sig, men i Danmark kan der være væsentlige besparelser at hente i form af reducerede udgifter til uddannelseshjælp.

HVILKE UNGE HAR SÆRLIGT GAVN AF EN MENTOR?

Uddannelseseffekten er signifikant for følgende grupper:

- Unge med under 4 i karaktergennemsnit fra 9. klasse
- Unge, hvis mor eller far ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse
- Unge, hvis mor eller far har en bruttoindkomst under gennemsnittet i gruppen af unge i indsatsen
- Unge, der ikke har modtaget SU inden for de seneste tre år før indsatsens start
- Kvinder samlet set

Jobeffekten er signifikant for følgende grupper:

- Unge, etniske danskere
- Unge, som har været på offentlig forsørgelse (ekskl. SU) i mere end halvdelen af tiden de seneste tre år før indsatsens start
- Unge, hvis mor eller far ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse
- Unge, der har modtaget SU på et tidspunkt inden for de seneste tre år før indsatsens start

Kend din evidens

EVIDENSSTIGEN Der er et stigende krav om målstyring. Offentlige institutioner og frivillige organisationer forlanges at levere solid forskningsbaseret viden for, at deres indsats har en målbar effekt. Flere og flere organisationer står derfor i situationer, hvor de enten er købere af evalueringssydelser eller brugere af viden fra effektevalueringer – og derfor har brug for at kunne vurdere kvaliteten af forskellige evalueringstilgange.

Med evidensstigen i hånden er du bedre rustet til at vælge den metode, som passer til jeres behov og til at gennemskue, hvor troværdige resultaterne af en indsats er.

Forskellige evalueringdesign har til hensigt at besvare forskellige evalueringsspørgsmål (fx skal procesevalueringer, brugertilfredshed, case studier og effektevalueringer besvare forskellige spørgsmål). Hvilket design, der egner sig bedst, afhænger af, hvilke evalueringsspørgsmål man vil besvare.

Vil man vide, hvilken forskel en bestemt indsats gør for de personer, som modtager den, er der tale om en effektevaluering. I ordet "forskell" ligger to ting: Dels skal vi vide, hvordan personen udvikler sig med indsatsen, og dels skal vi besvare et kontrafaktuel spørgsmål om, hvordan personen ville udvikle sig uden indsatsen.

I særlige tilfælde kan man benytte personens eget udgangspunkt ved indsatsens start som sammenligningsgrundlag. I langt de fleste tilfælde udvikler personer sig dog i løbet af indsatsen, og deres udgangspunkt er ikke et retvi-

sende referencepunkt for den udvikling, som de ville gennemgå uden indsatsen. Der er desuden i mange situationer mange sideløbende indsatser i gang, som alle potentielt kan påvirke personen, hvilket gør det svært at koble effekten tilbage til en enkelt indsats.

Vi kan aldrig kende effekten på ét enkelt individ både med og uden en indsats. Men et solidt effektevalueringdesign kan måle en gennemsnitseffekt for en gruppe af personer, som modtager indsatsen og sammenholde det med en gennemsnitseffekt for en sammenlignelig kontrolgruppe. Hvor troværdig effektmålingen er afhænger af, hvordan sammenligningsgruppen er konstrueret. Den mest troværdige effektmåling fås, hvis det er 100 % tilfældigt, om en person i målgruppen modtager indsatsen eller indgår i sammenligningsgruppen, og hvis der er et tilstrækkeligt antal personer i begge grupper.

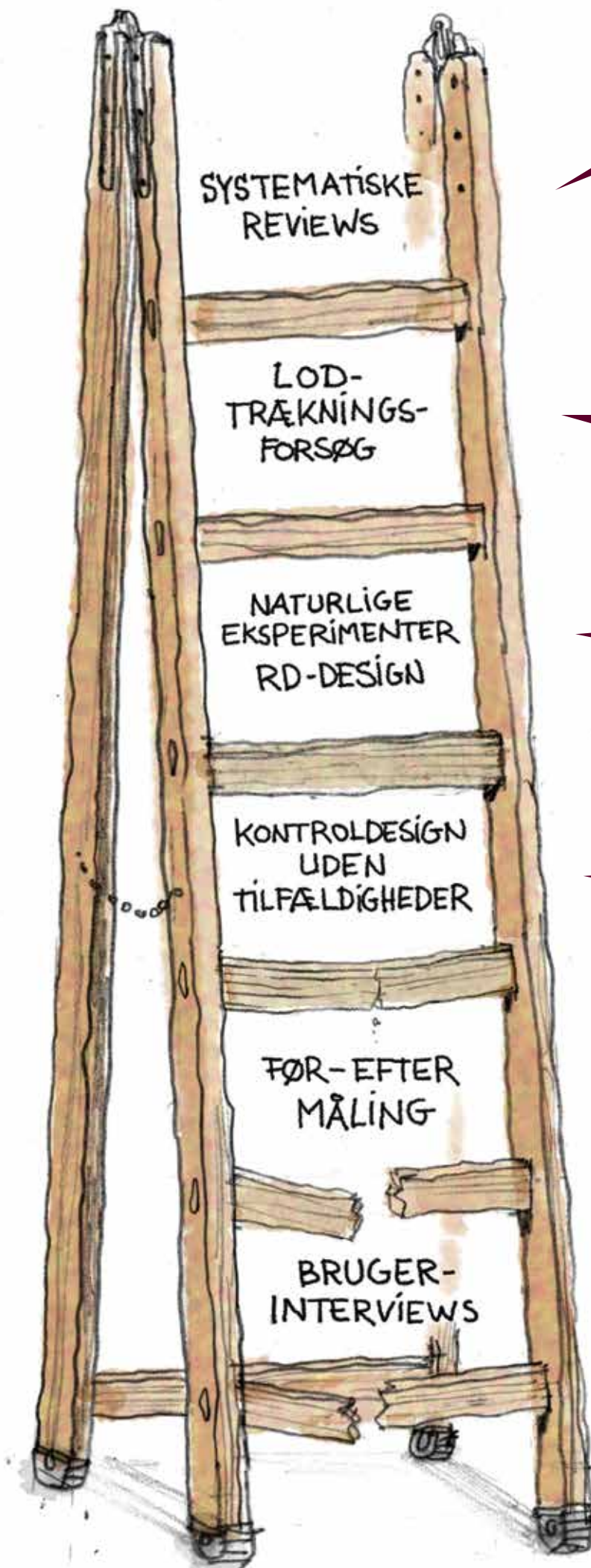
Den sikreste måde at skabe denne

tilfældighed på i en forsøgsordning er at trække lod om, hvem der modtager en indsats og, hvem der indgår i sammenligningsgruppen. På denne måde garanteres det, at personen ikke selv har medindflydelse på, om de modtager indsatsen eller ej. Dette er nødvendigt for at sikre, at det ikke er personens motivation eller andre personlige faktorer, der afgør, om nogle får en indsats, mens andre ikke gør. Hvis først personernes personlige faktorer – som eksempelvis motivation – spiller en rolle i selvselektionen til en indsats, kan man ikke længere være sikker på, om effekten alene skyldes indsatsen eller om forskellen mellem indsatsgruppen og dem, vi sammenligner dem med, også skyldes deres forskellige grader af motivation.

Selektion kan også opstå, hvis eksempelvis sagsbehandlere kun tilbyder en særlig indsats, når alle andre indsatser er mislykkedes for borgeren (et eksempel på dette kan være tildeling af en

mentor til en arbejdsløs). Sammenligner vi dem, der får den særlige indsats (her: en mentor) med andre personer, som ikke får indsatsen (dem, der kom i arbejde på anden vis), vil indsatsgruppen, der får hjælp fra en mentor sandsynligvis, være en mere udsat gruppe, som i udgangspunktet har et dårligere udfald end de øvrige personer i målgruppen. Vi kan derfor fejlagtigt komme til at konkludere, at indsatsen ikke virker. Hvis vi derimod i en forsøgsperiode trækker lod om, hvorvidt den arbejdsløse skal have en mentor eller ej, ville vi kunne undersøge, om mentorer har en reel effekt for den arbejdssøgende.

Evidensstigen er din guide til at vurdere, om en effektevaluering er troværdig. Øverst på stigen er de metoder, som benytter valide sammenligningsgrupper. Længere nede på stigen skal man være mere varsom.

SYSTEMATISKE REVIEWS. Systematiske reviews kan skabe overblik på områder, hvor der allerede findes effektstudier af god kvalitet. Inddrages resultater fra effektevalueringer uden lodtrækning, skal man være mere varsom med at fortolke resultaterne.

LODTRÆKNINGSFORSØG. Lodtrækningsforsøg er den mest robuste metode til at måle, om indsatser gør en forskel. I lodtrækningsforsøg trækkes der i målgruppen lod om, hvem der kommer i indsats- og kontrolgruppe. Dermed sikres det, at der ingen systematiske forskelle er imellem grupperne inden indsatsen igangsættes. Begge grupper ville derfor i gennemsnit have samme forventede udfald, hvis de modtog en indsats. I forsøgsperioden modtager indsatsgruppen indsatsen, mens kontrolgruppen eksempelvis kun modtager allerede eksisterende indsatser (også kaldet status quo). Begge grupper observeres over tid, og forskellene mellem dem er et mål for indsatseffekten.

NATUREKSPERIMENTER OG RD-DESIGN. Tilfældighed kan opstå ifm. nye politiktiltag på tværs af kommuner eller på grund af optagelseskrav. I særlige tilfælde kan de personer, som modtager indsatsen, sammenlignes med dem, der ikke gør. Dette kaldes et natureksperiment. I et Regression Discontinuity design (RD-design) udnytter man, at kun personer under eller over fx et indkomstkraft eller karaktergennemsnit modtager en indsats. Personer lige over og lige under minder meget om hinanden og kan i særlige tilfælde sammenlignes med hinanden. Sammenligningen er kun gyldig, hvis personen ikke selv direkte kan påvirke, om han/hun ligger lige over eller under kravet.

KONTROLDESIGN, UDEN TILFÆLDIGHED. Propensity-Score-Matching Design, søskende- og tvillingestudier, regressionsanalyser og andre metoder uden tilfældigheder drager sammenligninger med "sammenlignelige personer", som matcher indsatsmodtagerne på observerbare karakteristika. Dette har den udfordring, at de ikke kan kontrollere for ikke-observerbare karakteristika (som fx motivation eller gode sociale netværk). Disse faktorer kan have stor betydning for effekten af en indsats, og man kan aldrig vide, hvor meget de skævrider resultaterne.

FØR-EFTER MÅLINGER. Indsatsmodtagernes udfald sammenlignes med personernes egen udvikling, inden indsatsen blev implementeret. Da vi ikke har informationer om, hvad der ville være sket uden indsatsen, kan man ikke med sikkerhed sige noget om, hvor stor betydning indsatsen reelt har haft.

BRUGERINTERVIEWS. Brugerinterviews kan bruges til at indsamle informationer om borgerens oplevelse af indsatsen. Det giver større forståelse for, hvorfor indsatsen virker, men er i sig selv ikke et validt grundlag for at måle effekter. Det er også vigtigt at tænke en evaluering ind allerede inden, at programmet bliver implementeret.

Illustration: Dan R. Knudsen.

Oplægsholdere

ANNA PIIL DAMM er professor i økonomi på Aarhus Universitet, leder af forskergruppen i "Labour and Public Policy" på Aarhus Universitet og forsker på TrygFondens Børneforskningscenter. Anna er også medlem af en række forskningscentre/-netværk uden for Aarhus Universitet: Institute for the Study of Labor (IZA), Centre for Research & Analysis of Migration (CReAM) på University College London og Rockwool Fondens Forskningsenhed. Hun fik sin ph.d. grad i økonomi på Handelshøjskolen i Aarhus i 2004. Anna forsker især i indvandring og virk-

ninger af sociale indsatser over unge. Hendes forskning spænder over kriminalitet, arbejdsmarkeds-, uddannelses- og byøkonomi. Hun har publiceret i vel-renommerede internationale tidsskrifter, inkl. American Economic Review, Journal of Labour Economics, Journal of Urban Economics og Journal of Population Economics. Desuden er hun medforfatter af bogen "En befolkning deler sig op?" udgivet af Rockwool Fondens Forskningsenhed i 2006.

BRITTA BAK er direktør for Fonden Unges Uddannelsescenter, som stiftede "Klar til Start". Britta er uddannet lærer og speciallærer i autisme og sprog samt autisme og læsning. Hun har arbejdet som folkeskolelærer, speciallærer, tale-læsepædagog, amtskonsulent i Ringkjøbing Amt

samt afdelingsleder på en specialske for børn og unge med autisme, inden hun var med til at starte Fonden Unges Uddannelsescenter. Hun har mere end 20 års erfaring indenfor autisme-området og har flere bestyrelsesposter, bl.a. er hun næstformand i STU-foreningen Consensio.

DAN FREDERIKSEN er 31 år og bor i Odense. Dan var tilknyttet Uddannelsesbroen i 2014, og efterfølgende kom han i en længerevarende praktik via Jobcenter Odense ved Logistik Centralen i Odense. Dan er sidenhen påbegyndt uddannelse til transportør og er nu i lære ved Logistik Centralen, hvor hans primære arbejdsopgaver er på lageret.

og ikke-akademiske resultater. Hans forskning fokuserer på at bruge stringente statistiske metoder til at identificere kausale relationer i de videregående uddannelser. Hans forskning omkring forenklet adgang til finansiel støtte har påvirket de seneste indsatser fra Det Hvide Hus til at forsimple finansielle støtteprocesser. Han har fungeret som konsulent for Det Hvide Hus og forskellige statslige regeringer på området omkring finansstøttepolitikker.

ERIC BETTINGER er lektor ved Stanford University School of Education. Han er ligeledes forskningslektor i programmet om uddannelse ved National Bureau of Economic Research og Co-Principal Investigator ved Lemann Center for Brazilian Education på Stanford. Eriks forskningsinteresser omfatter uddannelsesøkonomi; de studerendes succes og gennemførelse af college uddannelser; lærerkarakteristika og de studerendes succes; effekter af voucher-programmer på både akademiske

med deltagelse af Professor George Galster fra Wayne State University. Gabriels nuværende forskning har fokus på betydningen af bosætning og skoleinklusion på skole og risikoadfærd af udsatte børn og ungdom. Gabriel er Ph.d. i Økonomi fra Universitat de Barcelona.

GABRIEL PONS ROTGER er seniorforsker på afdelingen for Beskæftigelse og Inklusion på SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Herudover er Gabriel projektleder på et af TrygFondens Børneforskningscenters projekter om betydningen af sammensætningen af ressourcestærke/-svage naboer for ungdomskriminalitet og uddannelse

HANNE KIRK er uddannelsesleder på Uddannelsesbroen på Tietgen i Odense, som er et brobygningsforløb for unge 18-30 årige, der endnu ikke har gennemført en kompetencegivende uddannelse. Hanne har de seneste 4 år arbejdet inden for dette område og har haft fokus på den store gruppe af unge, der ikke har gennemført en uddannelse. Hanne har tidligere haft fokus på unges overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse og har som UU-vejleder 10 års praksiserfaringer inden for

dette område. Fremadrettet vil Hanne bruge sine erfaringer med unges overgang fra grundskole til ungdomsuddannelser som projektleder for Læringslokomotivet, der har til formål at udrulle intensive læringsforløb til et landsdækkende tilbud i de danske ungdomsskoler mhp. at øge andelen af unge i 7. og 8. klasse, der kan vurderes uddannelsesparate, når de skal påbegynde en ungdomsuddannelse. Hanne har en baggrund som lærer og en diplomuddannelse inden for vejledning og ledelse.

HELLE RASMUSSEN har siden 2004 været vicedirektør i Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (tidligere Arbejdsmarkedsstyrelsen). Hun har tidligere været afdelingschef og sekretariats- og budgetchef i Beskæftigelsesministeriet og kontorchef i Økonomistyrelsen. Helle er uddannet cand.scient.pol.

JACOB MARK har været folketingsmedlem for Socialistisk Folkeparti siden juni 2015. Jacob har følgende ordførerposter: børne- og undervisningsordfører, uddannelses- og forskningsordfører, idrætsordfører, kulturordfører og medieordfører. Jacob har desuden været formand for Socialistisk Folkepartis folketingsgruppe siden 2016.

KAMILLA GUMEDE er souschef på TrygFondens Børneforskningscenter på Aarhus Universitet, hvor hun er daglig leder af centrets forskningsinfrastruktur. Kamilla Gumedde har tidligere etableret og været administrerende direktør for The Adbul Latif Jameel Poverty Action Lab for Afrika i Cape Town, som har til formål at udarbejde felteksperimenter, opbygge forskningsinfrastruktur og rådgive afrikanske ledere i brugen

af evidens i deres socialpolitikker. Tidligere var Kamilla direktør i det sydafrikanske finansministerium. Hun har været rådgiver i NEPAD og NIEP og har holdt foredrag i USA, Europa og Afrika om evidens og forskningsbaseret socialpolitik. Kamilla er cand.polit. fra Københavns Universitet og har en master i Public Policy fra Woodrow Wilson School, Princeton University.

MAIBRIT GAMBORG HOLM er socialfaglig leder og teamleder i Væksthuset med ansvar for 20 konsulenter. Væksthuset er en erhvervsdrivende fond, der arbejder med ledige med andre problemer end ledighed såsom hjemløshed, misbrug, kriminalitet og/eller psykiske udfordringer. I den kontekst har Maibrit bl.a. beskæftiget sig med unge, der skal i uddannelse og har i den forbindelse været med til at udvikle, imple-

mentere og udføre deres brobygningsprojekt, som sigter mod at gøre de unge uddannelsesparate ved bl.a. at ligge aktiveringsindsatsen i et uddannelsesmiljø. Maibrit er uddannet cand.scient.soc i socialvidenskab og internationale udviklingsstudier. Hun har tidligere arbejdet som sagsbehandler på jobcenteret med gruppen af ledige, der har andre problemer end ledighed.

Oplægsholdere *(fortsat)*

MARI REGE er professor i økonomi ved UIS Business School ved University of Stavanger og ESOP ved University of Oslo. Hun fik sin PhD fra University of Oslo i 2002. Mari har specialiseret sig inden for områderne arbejdsmarkedsøkonomi, uddannelsesøkonomi og adfærdøkonomi. Mari har været ledende forsker i mange større forskningsprojekter og udgiver sit arbejde i højt rangerende internationale tidsskrifter. Hendes aktuelle projekter udnytter large-scale randomiserede kontrollerede forsøg til at undersøge, om de norske daginstitutioner kan forbedre børns livsbaner ved mere systematisk at opdyrke væsentlige færdigheder inden for skoleparathed, samt om det norske skolevæsen

kan udnytte et øget lærer-elev-forhold på en uddannelsesmæssig effektiv måde. Hun leder ligeledes et projekt, der undersøger, hvordan forskellige typer af budskaber og feedback til studerende og arbejdstagere kan påvirke motivation, ydeevne og læring i skoler og arbejdsliv. Mari var medlem af Kommissionen, der vurderede folkeskoleloven i Norge (2013-2015) og Kommissionen, der vurderede den norske indkomst og rigdom Distribution (2008-2009), der begge er udpeget af den norske regering. Hun er en Op-Ed klummeskribent for Dagens Næringsliv, som er en af de store norske aviser.

MARIA LARSEN er 23 år og bor i Odense. Maria var tilknyttet Uddannelsesbroen i foråret 2015, og efterfølgende startede hun i august 2015 på EUX business på Tietgen i Odense. Maria havde sin mentor fra Uddannelsesbroen tilknyttet i en periode på 30 uger efter, hun påbegyndte uddannelse.

MERETE NORDENTOFT er overlæge ved Psykiatrisk Center København og professor i psykiatri ved Københavns Universitet. Hun er en af drivkræfterne bag indførelsen af OPUS (klinik for unge med skizofreni), medforfatter til den danske handleplan for selvmordsforebyggelse og med til at åbne Center for Selvmordsforebyggelse. Desuden er Merete en af initiativtagerne til iPSYCH – en tværfaglig forskergruppe, som siden 2012 har modtaget mere end 240 mio. kr. fra Lundbeck Fonden til forskning i årsagerne til psykisk sygdom. Siden starten har gruppen

publiceret over 200 videnskabelige artikler. Merete Nordentoft har modtaget en række udmærkelser og priser, bl.a. Den Gyldne Skalpel i 2006, Global Excellence in Health i 2012 og Kristen og Freddy Johansens pris for klinisk forskning i 2015, og i 2016 den internationale early intervention pris: Jeff Wyatt Award. I 2013 opkaldte Foreningen for Undervisning og Forskning i Selvmordsforebyggelse desuden en pris i hendes navn, Nordentoft prisen, som hvert år uddeles til en person, som har udmærket sig i arbejdet med selvmordsforebyggelse.

METTE VERNER er professor MSO på KORA (Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning) og Trygfondens Børneforskningscenter ved Aarhus Universitet. Hendes primære forskningsfelt er effektmålinger og økonomiske evalueringer af indsatser indenfor børne- og ungeområdet, socialområdet og beskæftigelsesområdet. Hun laver cost-benefit analyser af indsatserne i TrygFon-

dens Børneforskningscenter (sammen med Jacob Nielsen Arendt) og generelt på det sociale område. Senest har Mette Verner udarbejdet effektmålinger af Multisystemisk Terapi for Socialstyrelsen. Desuden arbejder hun på effektmålinger af folkeskolereformen. Mette er uddannet cand.oecon og har en Ph.D. grad i Nationaløkonomi fra Aarhus Universitet.

MICHAEL ROSHOLM er professor i økonomi på Aarhus Universitet og en del af ledelsen på TrygFondens Børneforskningscenter. Michael var medlem af det Økonomiske Råd fra 2006-2012 og medlem af Rådgivningsgruppen for Guidelines for Ministeriet for Børn og Undervisningsforsøg- og udviklingsprojekter i 2012. Michael har gennemført et større antal lodtrækningsforsøg i samarbejde med Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. I foråret 2015 udarbejdede Michael en registeranalyse for Undervisningsministeriet i satspuljeprojektet □Styrket

faglighed blandt udsatte børn i folkeskolen□ om betydningen af elevers socioøkonomiske baggrund for deres faglige resultater, og han er i øjeblikket i gang med at evaluere de skolerettede og understøttende indsatser under samme satspuljeprojekt. Michael har ledet en ekspertgruppe på TrygFondens Børneforskningscenter, som i 2013 udviklede et sæt guidelines for TrygFondens Børneforskningscenters omkostningseffektivitetsberegninger. Ligeledes har Michael udarbejdet omkostningseffektivitetssammenligninger af skoleindsatser.

MICHAEL SVARER har været medlem af De Økonomiske Råds formandskab siden 2012 og formand (Overvismand) siden 1. januar 2016. Michael er professor i økonomi ved Aarhus Universitet. Hans forskning har især fokuseret på arbejdsmarkedsteori og -politik, mikroøkonomi samt familie og boligøkonomi. Han er cand. oec. fra Aarhus Universitet i 1997 og ph.d. i økonomi fra Aarhus Universitet i 2001.

Michael er også tilknyttet det tyske IZA-institut, Centre of Applied Microeconomics (CAM) ved Københavns Universitet samt Center for ArbejdsmarkedsForskning og Effektmåling (CAFE) ved Aarhus Universitet. Michael var medlem af Arbejdsmarkedskommissionen i 2008-2009.

MORTEN WULFF er projektleder på "Klar til Start" og har det overordnede ansvar for at "Klar til Start" fungerer i hele landet. Morten fungerer som bindeled mellem partnere, kommuner, virksomheder og fonden Unges Uddannelsescenter. Den primære opgave er rådgivning til kommuner og jobcentre samt dokumentation af progression i kursistforløb

samt daglig ledelse for "Klar til Start" i Storkøbenhavn og Nordsjælland. Morten har en fortid som butikschef i Fakta, som også fungerede som træningsbutik for 4 unge med autisme, der alle er i job. Morten har arbejdet med ledelse gennem de seneste 12 år

NOEMI KATZNELSON er professor MSO og varetager den daglige ledelse af Center for Ungdomsforskning. Hun har arbejdet på flere undersøgelser indenfor uddannelses- og marginaliseringsområdet og varetager en række forskellige tillidshverv. Bl.a. er hun medlem af ekspertudvalg nedsat af statsministeren under Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling mhp. at få flere unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse og medlem af formandskabet i det nyoprettede Råd for Ungdomsuddannelser under Undervisningsministeren. Noemis forskning tager

afsæt i et bredt sociologisk blik på ungdomslivet, som det udspiller sig i lyset af gældende samfundsmæssige betingelser og forandringsprocesser. På den baggrund interesserer hun sig særligt for unge i uddannelsessystemet og gråzonen mellem uddannelse og arbejde, men også for andre af ungdomslivets arenaer. Noemi modtog i april 2013 Mads Rasmussens Mindepris for hendes store indsats ved, igennem forskning, at skabe fokus på og forståelse for erhvervsuddannelsernes værdi for samfundet.

PHILIPPE ZAMORA er en af næstformændene ved det statistiske direktorat under Beskæftigelsesministeriet i Frankrig med ansvar for vurdering af aktive arbejdsmarkedspolitikker. Han har kørt en række RCT'er, og er i øjeblikket meget involveret med evalueringen af en ungdoms garantiordning, som han administrerer. Philippe er affilieret med J-PAL og har tidligere været forsker ved Centre de Recherche en Économie et Statistique (CREST). Hans forskningsinteresser er fokuseret på arbejdsmarkedspolitikker og videreuddannelse.

RUNE VAMMEN LESNER er ansat som Adjunkt på Økonomisk Institut, Aarhus Universitet og medlem af TrygFondens Børneforskningscenter. Rune er uddannet ph.d. i økonomi ved Aarhus Universitet med speciale indenfor arbejdsmarkedet. Hans primære forskningsområder er arbejdsmarkedsøkonomi, anvendt mikroøkonomi, arbejdsmarkedsmodeller, og årsager til indkomstulighed – så som køn, etnicitet og intergenerationelle relationer.

Oplægsholdere *(fortsat)*

SIMON CALMAR ANDERSEN er professor ved Institut for Statskundskab på Aarhus Universitet. Hans forskning fokuserer på forskellige aspekter af politisk og administrativ styring og deres betydning for offentlige organisationers resultater med særligt fokus på dagtilbuds- og skoleområdet. Hans arbejde er publiceret i internationale tidsskrifter, såsom Journal of Public Administration Research and Theory, Journal of Policy Analysis and Management, Public Administration Review og Public Administration og formidlet i forskellige danske medier. Simon

er ligeledes centerchef ved TrygFondens Børneforskningscenter og medlem af SFI's Research Advisory Board og af Advisory Board for The Public Management Evidence Lab i Hong Kong. Fra 2009-13 var han medlem af formandskabet for Rådet for evaluering og kvalitetsudvikling af folkeskolen (Skolerådet), der rådgiver Børne- og undervisningsministeren. Under sin ansættelse som post doc. og senere lektor var Simon også ansat i Aarhus Kommune, blandt andet som sektionsleder.

STEFAN HERMANN er rektor på Professionshøjskolen Metropol København siden 2008. Tidligere har han været ansat som vicedirektør på Arken Museum for Moderne Kunst. Han er uddannet cand.scient. pol. og har skrevet adskillige artikler og bøger om uddannelsespolitiske, pædagogiske og sociologiske problemstillinger. Stefan er endvidere formand for ekspertgruppen om bedre veje til en ungdomsuddannelse, der er nedsat af Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

SUSANNA LOEB er Barnett Family Professor of Education ved Stanford University. Hun har specialiseret sig i uddannelsespolitik, og fokuserer især på politikker og praksis, der understøtter lærere og skoleledere. Hendes arbejde spænder over tidlig indsats, skoleindsatser og videregående uddannelse. Hendes seneste arbejde fokuserer især på informationsmæssige barrierer for undervisningsforbedring og forældrerollen. Susanna er meddirektør på Policy Analysis for California Education,

medlem af Det Nationale Institut for Education sciences, seniorforsker ved Stanford Institute for Economic Policy Research, medlem af bestyrelsen for Det Nationale Center for Analyse af Longitudinal Data inden for uddannelsesforskning, og research fellow på National Bureau of Economic Research. Hun har en doktorgrad i økonomi og en master i offentlig politik fra University of Michigan, samt en bachelor i statskundskab og civil ingeniør fra Stanford University.

TOM THINGGAARD PEDERSEN er sekretariatschef ved Landsforeningen Talentspejderne, som hjælper unge i udskolingen. Han er en af pionererne inden for mentoring i Danmark. Han startede selv som mentor i 1997 hos den multinationale pumpekoncern Grundfos A/S i Bjerringbro. I foråret 2002 startede Tom virksomheden MENTOR coaching (senere MENTOR company), der var den første udbyder af

mentorkurser for medarbejdere på private virksomheder. Hans indsats og resultater, ved at give mentorer uddannelse, var med til at udbrede kendskabet til mentoring i Danmark. Flere kommuner og jobcentre benyttede ham til at uddanne medarbejdere på lokale virksomheder for bedre at kunne hjælpe udsatte grupper ind på arbejdsmarkedet. Siden har Tom uddannet omkring 9.000 mentorer i hele landet.

Om TrygFondens Børneforskningscenter

Arbejdet med at forbedre børn og unges trivsel og læring i Danmark kan og bør opkvalificeres med mere og bedre viden om, hvad der reelt virker. Penge, velvilje og en god ide er ikke nok i sig selv.

På TrygFondens Børneforskningscenter afprøver vi effekten af interventioner, der fokuserer på at optimere børn og unges trivsel og læring, herunder sociale, skole og kriminalpræventive indsatser, i praksis ved brug af videnskabelige effektvalueringer.

Vi samarbejder med kommuner, ministerier og frivillige organisationer om at fundere deres sociale-, skole- og kriminalpræventive indsatser i mere robust viden, så ny viden også kan blive brugt i praksis og komme børn og unge til gavn.

Der er tilknyttet mere end 60 junior- og seniorforskere indenfor økonomi, pædagogik, psykologi, statskundskab, sociologi,

kriminologi og børnesprog m.fl. til centret, som alle stræber efter at skabe politisk anvendelige, praksisorienterede og videnskabeligt afprøvede indsatser, der kan være med til at kvalificere arbejdet på børne- og ungeområdet.

Vores vision er, at alle danske børn og unge igennem hele deres opvækst skal blive mødt med indsatser baseret på solid viden om, hvad der virker, og som derfor på bedste vis øger deres muligheder for at få et godt liv.

Vi tror på at politisk anvendelige, praksisorienterede og videnskabeligt valide effektmålinger sagtens kan gå hånd-i-hånd.

TrygFondens Børneforskningscenter åbnede i april 2013 og er finansieret af TrygFonden med 60 mio. kr. over de første seks år. Centeret er ledet af en centerledelsesgruppe bestående af centerchef,

Simon Calmar Andersen, der er professor i Statskundskab, Michael Rosholm, som er tidligere Økonomisk Vismænd og professor i Økonomi, Dorte Bleses, som er professor i Børnesprog og souschef Kamilla Gumedede.

Centret har stået i spidsen for en række større effektvalueringer, herunder bl.a.: Tøllærers forsøg i samarbejde med Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling; SPELL og Far på Sproget om tidlig sprogstimulering i børnehaver i samarbejde med Innovationsfonden og Socialstyrelsen; Mentor til unge kontanthjælpsmodtagere i samarbejde med Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.

Hvordan kan TrygFondens

Børneforskningscenter hjælpe dig i gang?

Hvis du har en god evalueringsidé, tilbyder vi gerne sparring på den.

Vurderer vi, at der er potentiale i at lave en valid effektvaluering, kan du og relevante kollegaer videreudvikle evalueringsdesignet på en 2-dages master class på centerets kontor på Aarhus Universitet.

TrygFonden har tre årlige ansøgningsfrister: d. 1. marts, d. 1. september og d. 1. december, og har et eksplicit ønske om at modtage flere, solide ansøgninger til at gennemføre troværdige effektvalueringer.

TRYGFONDENS
BØRNEFORSKNINGSCENTER

DELTAGERE VED WORKSHOPPEN

Abdu Kedi Seid

Centre for Alcohol and Drug Research,
Aarhus University
ak.crf@psy.au.dk

Alexander Paul

Dept. of Economics and Business Economics,
Aarhus University
alexander.paul@econ.au.dk

Annette Marie Homilius

Gribskov Kommune
amhom@gribskov.dk

Anita Rask Rasmussen

Journalistisk Fellow
anita_brask_rasmussen@information.dk

Anna Pii Damm

Aarhus Universitet
apd@econ.au.dk

Anne Koefoed Ravn

STAR
akr@star.dk

Anne Görlich

Center for Ungdomsforskning AAU
ag@learning.aau.dk

Anne Garder

Væksthuset
AG@vaeksthus.dk

Britta Bak

Unge Uddannelsescenter
leder@unges.dk

Camilla Obel

Rødovre Kommune - Diamantforløbet
cn16174@rk.dk

Christiane Stock

Syddansk Universitet
cstock@health.sdu.dk

Christiane Lorens Hansen

Halsnæs Kommune
CLOHA@halsnaes.dk

Christina Hviid

Det Kriminalpræventive Råd
ch@dkr.dk

Claus Hansen

SSP og Forebyggelse Randers
ch@randers.dk

Dennis Møller Hansen

Børn og Unge, Aarhus Kommune
demo@aarhus.dk

Ejnar Bo Pedersen

Ungdomsskoleforeningen
ebp@usf.dk

Eric Bettinger

Stanford Graduate School of Education
ebetting@stanford.edu

Gabriel Pons Rotger

SFI
gpr@sfi.dk

Hanne Kirk

Uddannelsesbroen, Tietgen
hkirk@tietgen.dk

Helene Lilleør

Rockwool Fonden
hbl@rfintervention.dk

Helle Rasmussen

STAR
hra@star.dk

Henriette Christiansen

Det Kriminalpræventive Råd
hnc@dkr.dk

Hilary Solene

DARES
solene.hilary@travail.gouv.fr

Ines Hardoy

Institutt for samfunnsforskning
iha@samfunnsforskning.no

Jacob Arendt

KORA
Jacn@kora.dk

Jacob Mark

Folketinget, SF

Jan Andersen

Andersen Academy
dr.jan.andersen@gmail.com

Jeanette Bach

TrygFondens Børneforskningscenter
jeaba@econ.au.dk

Jesper Pedersen

Cabi
jep@cabiweb.dk

Jonas Mannov

Ishøj Kommune
37315@ishoj.dk

Jørgen Pedersen

Silkeborg Kommune
jpe@silkeborg.dk

Kamilla Gumedede

TrygFondens Børneforskningscenter
kgumedede@econ.au.dk

Karen Leth

Katrinédals Skole, København
kl@katrinedal.kk.dk

Katrine Egaa Molin

Det Kriminalpræventive Råd
kem@dkr.dk

Kristine Hecksher

Undervisningsministeriet/Fastholdelses-
Taskforce
krhec1@gmail.com

Lars Reedtz Kristensen

True North

Lars Skipper

Aarhus Universitet
lskipper@econ.au.dk

Lisbet Nørgaard

LøkkeFonden
ln@loekkefonden.dk

Mads Søndergaard Thomsen

Ungdomsskoleforeningen
mst@usf.dk

Mai Bjørnskov Mikkelsen

Aarhus Universitet
mai@psy.au.dk

Maibrit Gamborg Holm

Væksthuset
mg@vaeksthus.dk

Mari Rege

University of Stavanger
mari.rege@uis.no

Maria Dressler

Rødovre kommune
cn17508@rk.dk

Maria Lund Kallestrup

STAR midt-Nordjylland
mlk@star.dk

Marianne Bach

Ung i Aarhus NORD
bach@aarhus.dk

Marianne Simonsen

Aarhus Universitet
msimonsen@econ.au.dk

Marlene Nielsen

TrygFondens Børneforskningscenter
marlenen@econ.au.dk

Merete Konnerup

TrygFonden
mek@trygfonden.dk

Merete Nordentoft

d198080@dadlnet.dk

Mette Kjærgaard Grove

TrygFondens Børneforskningscenter
mettebek@econ.au.dk

Mette Verner

KORA
meve@kora.dk

Michael Rosholm

Aarhus Universitet
rom@econ.au.dk

Michael Svarer

Aarhus Universitet
msvarer@econ.au.dk

Morten Wulff

"Klar til Start"
mw@unges.dk

Morten Bruntse

TrygFondens Børneforskningscenter
mb_bruntse@hotmail.com

Mutya Koudal

Den A. P. Møllerske Støttefonde
mutya.koudal@maersk.com

Nabanita Datta Gupta

Aarhus Universitet
ndg@econ.au.dk

Noemi Katznelson

Aau, Center For Ungdomsforskning
nka@learning.aau.dk

Ove Petersen

Aarhus kommune
op@aarhus.dk

Per Bredholt Frederiksen

Undervisningsministeriets departement
bredholt@gmail.com

Pernille Ødegaard Skovsted

Gentofte Kommune, Børn og Familie
pede@gentofte.dk

Philippe Zamora

DARES
philippe.zamora@travail.gouv.fr

Rune Vammen Lesner

Aarhus Universitet
rlesner@econ.au.dk

Sarah van Mastrigt

Aarhus Universitet
vanmastrigt@psy.au.dk

Simon Calmar Andersen

TrygFondens Børneforskningscenter
sca@ps.au.dk

Stefan Herman

Metropol
sthe@phmetropol.dk

Susanna Loeb

Stanford Graduate School of Education
sloeb@stanford.edu

Thomas Havsager

STAR
tgh@star.dk

Thomas Nielsen

STAR midt-Nordjylland
tni@star.dk

Tom Thinggaard

Talentspejderne
tom@talentspejderne.org

Ulrik Lund-Sørensen

Rockwool Fonden
uls@rfintervention.dk

PROGRAM 28.09-30.09 2016

WORKSHOP OM RESTGRUPPEN AF UNGE

TRYGFONDENS BØRNEFORSKNINGSCENTER

ONSDAG D. 28. SEPTEMBER

.....	
12:00-13:00	FROKOST
.....	
13:00-13:10	Velkomst & præsentation af workshopens formål v. Michael Rosholm
13:10-14:00	Rammesætning: målgruppe og indsattstyper v. Michael Rosholm
14:00-15:15	Intensive forløb, Scaffolding – Evaluering af to nye programmer for unge jobsøgende i Frankrig v. Philippe Zamora
.....	
15:15-15:45	PAUSE
.....	
15:45-17:45	Korte forskningspræsentationer (scaffolding type)
15:45 – 16:15	Turboforløb – for fagligt udfordrede elever i folkeskolen v. Kamilla Gumedé
16:15-16:45	Effekter af multisystemisk terapi v. Mette Verner
16:45-17:15	Effekten af jævnaldrende i nærmiljøet på erhvervsuddannelserne for svagt stillet unge: Bevist naturligt eksperiment v. Gabriel Pons Rotger
17:15 – 17:45	Indsatser for børn og unge i risiko for psykisk sygdom v. Merete Nordentoft
.....	

19:00-19:30 **MIDDAG**

TORSDAG D. 29. SEPTEMBER

.....	
08:00-09:00	MORGENMAD
.....	
09:00-10:15	Mere end et nudge: potentialet af Billige adfærdsindsatser, der skal forbedre uddannelseserfaringer og resultater – Ready4K v. Susanna Loeb
.....	
10:15-10:45	PAUSE
.....	
10:45-12:15	Korte forskningspræsentationer (nudging type)
10:45-11:15	Et field experiment fra Norge omkring stigende udholdenhed i matematik v. Mari Rege
11:15-11:45	Effekterne af at have et fritidsjob v. Anna Piil Damm og Rune Vammen Lesner
11:45-12:15	Uddannelsesforventninger og uddannelsesvalg v. Simon Calmar Andersen
.....	
12:15-13:15	FROKOST
.....	
13:15-14:30	Et eksempel på succesfuld indsats Brobygningsprojektet – hvordan praktikere og forskere kan samproducere ny viden v. Noemi Katznelson og Michael Rosholm, Brobygningsprojektet fra en praksisvinkel v. Hanne Kirk, Dan Frederiksen og Maria Larsen
.....	
14:30-15:00	PAUSE
.....	
15:00-15:20	Præsentation af Talentspejderne, Corporate volunteering Fokus på evner og talenter kan hjælpe sårbare og skoletrætte unge v. Tom Pedersen
15:20-15:40	Præsentation af Klar til Start v. Morten Wulff og Britta Bak
15:40-16:00	En vej til uddannelse – ung, bekymret og uddannelsesparat? v. Majbritt Gamborg
.....	
16:00-16:15	PAUSE
.....	
16:15-17:15	Paneldebat: Innovative løsninger for målgruppen v. Michael Svarer, Jacob Mark, Helle Rasmussen, Stefan Hermann
17:15-?	Design af nye systematiske effektevalueringer af unge indsatser Faciliteret gruppearbejde
.....	
20:00-22:00	MIDDAG

FREDAG D. 30. SEPTEMBER

.....	
08:00-09:00	MORGENMAD
.....	
9:00-10:00	Mere vurdering: Et randomiseret experiment i vedvarende rådgivning før ungdomsuddannelse v. Eric Bettinger
10:00-10:30	Design af nye systematiske effektevalueringer af unge indsatser Faciliteret gruppearbejde (fortsat)
.....	
10:30-10:45	PAUSE
.....	
10:45-12:00	Faciliteret gruppearbejde (fortsat)
12:00-12:45	Gruppepræsentationer og debat
12:45-13:00	Opsamling og næste skridt v. Michael Rosholm
.....	
13:00	FROKOST TO GO
.....	

TRYGFONDENS
BØRNEFORSKNINGSCENTER

